

องค์กรประกอบการด้านการเสริมพลัง

Community-Based Rehabilitation CBR Guidelines

ขององค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาไทย

องค์ประกอบด้านการเสริมพลัง

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ ห้องสมุดองค์การอนามัยโลก

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน: แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

1.การฟื้นฟู. 2.คนพิการ. 3.บริการสุขภาพชุมชน. 4.นโยบายสุขภาพ. 5.สิทธิมนุษยชน. 6.ความยุติธรรมในสังคม. 7. การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค. 8.แนวทาง. I.องค์การอนามัยโลก. II.ยูเนสโก. III.องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ. IV. สหภาพพัฒนาคนพิการนานาชาติ.

ISBN 978 92 4 154805 2 (รหัส NLM: WB 320)

สงวนลิขสิทธิ์ องค์การอนามัยโลก 2010

สงวนลิขสิทธิ์ ท่านสามารถขอรับสิ่งพิมพ์ขององค์การอนามัยโลกได้จากสำนักพิมพ์องค์การอนามัยโลกที่ WHO Press, World Health Organization, 20 Avenue Appia, 1211 Geneva 27, Switzerland (โทรศัพท์ +41 22 791 3264/ โทรสาร +41 22 791 4857/ อีเมล bookorders@who.int) หากท่านต้องการขออนุญาตทำสำเนาหรือแปล สิ่งพิมพ์ขององค์การอนามัยโลกเพื่อการจำหน่ายหรือเพื่อการแจกซึ่งไม่มีเป้าประสงค์ในเชิงพาณิชย์ โปรดติดต่อ สำนักพิมพ์องค์การอนามัยโลกตามที่อยู่ข้างต้น (โทรสาร +41 22 791 4806 / อีเมล permissions@who.int)

คำเรียกที่ใช้และการนำเสนอเนื้อหาใดๆ ในสิ่งพิมพ์นี้ไม่ได้เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นขององค์การอนามัยโลก ที่มีต่อสถานะทางด้านกฎหมายของประเทศ อาณาเขต เมืองหรือพื้นที่ใดๆ หรือของทางการในประเทศ อาณาเขต เมืองหรือพื้นที่นั้นๆ ทั้งยังไม่เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นในเรื่องของแนวชายแดนและขอบเขตใดๆ อีกด้วย เส้นประบนแผนที่เป็นการบ่งบอกถึงแนวชายแดนโดยสังเขปเท่านั้นโดยที่ประเทศที่เกี่ยวข้องอาจไม่เห็นพ้อง ต้องกันตามนั้นโดยสมบูรณ์

การระบุชื่อบริษัทหรือผู้ผลิตสินค้ารายใดในที่นี้ไม่ได้เป็นการสื่อว่าองค์การอนามัยโลกยอมรับหรือแนะนำบริษัทหรือ ผู้ผลิตนั้นๆ มากไปกว่าบริษัทหรือผู้ผลิตรายอื่นใดที่ไม่มีการกล่าวถึง ผิด ตก ยกเว้น ชื่อของผลิตภัณฑ์ต่างๆ จะสะกด ตัวอักษรแรกด้วยตัวใหญ่ในภาษาอังกฤษ

องค์การอนามัยโลกได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่จะทำได้ในการตรวจสอบข้อมูลที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์นี้ อย่างไรก็ตาม องค์การอนามัยโลกแจกจ่ายเอกสารตีพิมพ์นี้โดยไม่มีการรับประกันใดๆ ทั้งสิ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผู้อ่าน จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในการตีความและการใช้เอกสารนี้เอง องค์การอนามัยโลกจะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ อันอาจเกิดขึ้นจากการใช้งานเอกสารนี้

ออกแบบและจัดเรียงโดย Inis Communication (www.iniscommunication.com)

พิมพ์ที่ประเทศมอลตา

แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

องค์ประกอบด้านการเสริมพลัง

สารบัญ

คำนำ	1
การรณรงค์และการสื่อสาร	7
การขับเคลื่อนชุมชน	17
การมีส่วนร่วมในทางการเมือง	25
กลุ่มพึ่งพาตนเอง	33
องค์กรคนพิการ	45

คำนำ

การเสริมพลังเสริมพลังเป็นองค์ประกอบสุดท้ายในเมทริกซ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและเป็นประเด็นที่คาบเกี่ยวกับเนื้อหาส่วนอื่นๆ ทั้งหมดในขณะที่องค์ประกอบทั้งสองประกอบแรกของเมทริกซ์นี้มีส่วนสัมพันธ์กับภาคส่วนหลักของการพัฒนา (สุขภาพ การศึกษา ความเป็นอยู่และสังคม) องค์ประกอบเสริมพลังการเสริมพลังจะมุ่งเน้นเรื่องความสำคัญของการเสริมพลังให้กับคนพิการ สมาชิกในครอบครัวและชุมชนเพื่อเป็นช่องทางให้คนพิการสามารถเข้าสู่สังคม ในแต่ละภาคส่วนและทำให้พวกเขาทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิและสิ่งที่ตนควรจะได้รับ

คำว่า “การเสริมพลัง” มีหลายความหมายด้วยกันตามแต่ละบริบทดังนั้นจึงไม่อาจแปลความหมายในด้วยภาษาต่างๆ ง่ายนัก (1)การเสริมพลังขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การมีสิทธิในการพูดและการมีผู้รับฟัง การปฏิบัติและตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง การควบคุมหรือการยกระดับความสามารถในการควบคุม การเป็นอิสระไม่ต้องขึ้นอยู่กับใคร การมีความสามารถในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการได้รับการยอมรับและเคารพในฐานะประชากรคนหนึ่งที่มีเท่าเทียมกันกับผู้อื่นและมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมเช่นกัน (1,2)

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำนวนมากมุ่งเน้นเรื่องการให้บริการด้านการแพทย์เป็นหลัก เช่น การจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับคนพิการโดยไม่รับสิ่งตอบแทน ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวนี้ แม้จะช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีให้กับคนพิการจำนวนมากก็จริงแต่ก็เป็น การส่งเสริมรูปแบบของการให้บริการที่จะต้องให้มีผู้ให้และผู้รับแต่การศักยภาพจะเริ่มดีขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มคนมองเห็นว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่างๆ ได้และเริ่มลงมือทำ กระบวนการนี้จำเป็นที่จะต้องอาศัยความตระหนักและการพัฒนาความสามารถอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมมากขึ้น มีอำนาจในการตัดสินใจและควบคุมกระบวนการต่างๆ มากขึ้น และการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง (2)

คนพิการ สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน คำแนะนำต่อไปนี้จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในรูปแบบเดิมให้เป็นรูปแบบใหม่ของการพัฒนาที่ทุกฝ่ายต่างเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีชุมชนเป็นฐาน ทั้งนี้จุดเริ่มต้นของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนใดๆ ควรจะเป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเสริมพลังแก่คนพิการ สมาชิกในครอบครัวและชุมชนซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างยั่งยืน

<p>กรอบที่ 1 – สาธารณรัฐมาลาวี</p>
<p>มีตัวตน มีสิทธิมีเสียงและมีส่วนร่วม</p> <p>Malawi Council for the Handicapped (MACOHA) เป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงคนพิการและคนชรา มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติการของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนระดับชาติในประเทศมาลาวี MACOHA ทำงานร่วมกับกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุข การศึกษา การคลัง การวางแผนในเชิงเศรษฐศาสตร์ เพศ การพัฒนาเด็กและชุมชนตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ อาทิ</p> <p>Federation of Disability Organisations in Malawi (FEDOMA), ChristoffelBlinden Mission (CBM), Sight Savers International และ Norwegian Association of the Disabled</p> <p>โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนระดับชาติของมาลาวีใช้ร่างแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการและบัญญัติทศวรรษแห่งคนพิการแอฟริกันเป็นกรอบในการพัฒนาโปรแกรมรัฐบาลมาลาวียอมรับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนว่าเป็นแนวทางหลักที่ทำให้สามารถเข้าถึงคนพิการทั่วประเทศ ทางด้าน MACOHA เองมีความรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลงานด้านสุขภาพ การศึกษาและสภาพความเป็นอยู่ในเมทริกซ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในขณะเดียวกันก็ร่วมมือกับ FEDOMA องค์กรพัฒนาภาคเอกชนอื่นๆ กระทรวงต่างๆ และองค์กรเพื่อคนพิการในการดำเนินงานด้านสังคมและการเสริมพลังของเมทริกซ์นี้</p> <p>MACOHA, FEDOMA และองค์กรที่อยู่เคียงข้างต่างๆ จะทำงานร่วมกับคนพิการโดยตรงทั้งในระดับเขตและแขวง เพื่อสร้างศักยภาพให้แก่คนพิการเหล่านั้น การเสริมพลังจะเริ่มต้นด้วยการใช้โปรแกรมยกระดับความตระหนักในชุมชน การปรับเปลี่ยนสภาพของชุมชน การจัดระเบียบคนพิการและการจัดตั้งคณะกรรมการคนพิการขึ้น ตัวแทนของคณะกรรมการนี้จะทำหน้าที่เข้าร่วมการฝึกอบรมตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงโมทัศน์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและการนำคนพิการให้สามารถเข้าสู่สังคมกระแสหลักมากยิ่งขึ้นกระทั่งสามารถเจรจากับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่จัดให้มีขึ้นโดยโปรแกรมพัฒนาต่างๆ ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วคนพิการจึงสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษาและโอกาสในการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี เป็นกลุ่มคนที่มีผู้มองเห็นได้ยินและมีสิทธิมีเสียงจนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคมได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันกับผู้อื่นและเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นด้วย</p> <p>จากการศึกษาของ Norwegian Association of the Disabled เมื่อไม่นานมานี้พบว่าในขณะที่ MACOHA ดำเนินงานในส่วนทั้งห้าองค์ประกอบของเมทริกซ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนแต่จุดสนใจหลักซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานของ MACOHA กลับไปอยู่ที่ “การเสริมพลังให้กับคนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ” การศึกษาเพื่อประเมินกิจกรรมดังกล่าวพบว่าโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนของประเทศมาลาวีมีประสิทธิภาพและก่อประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างกระทรวงต่างๆ องค์กรพัฒนาภาคเอกชนและองค์กรเพื่อผู้พิการให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกันได้</p>

เป้าหมาย

คนพิการและสมาชิกในครอบครัวสามารถของพวกเขา สามารถตัดสินใจเรื่องของตนเองและมีความรับผิดชอบในการปรับเปลี่ยนชีวิตและพัฒนาชุมชนของตนให้ดีขึ้น

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือ การสนับสนุนกระบวนการสร้าง ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้คนพิการและสมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมกับประเด็นต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตตนและครอบครัว

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- คนพิการสามารถเลือกและตัดสินใจปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้โดยมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นๆ
- คนพิการมีส่วนร่วมและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับครอบครัวและชุมชนของตนเองได้
- อุปสรรคขวางกั้นต่าง ๆ ในชุมชนถูกจำกัดออกไป และคนพิการได้รับการยอมรับว่าเป็นคนที่มีศักยภาพเท่าเทียมกับคนปกติ
- คนพิการและครอบครัวสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการพัฒนาและบริการต่าง ๆ ในชุมชน
- คนพิการและสมาชิกในครอบครัวรวมตัวกัน เพื่อก่อตั้งกลุ่มและองค์กรของตนเอง ซึ่งมุ่งแก้ปัญหาที่ทุกคนประสบ

มโนทัศน์หลัก

การสูญเสียศักยภาพ

คนพิการจำนวนมากต้องสูญเสียศักยภาพของตนเองทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน เพราะพวกเขามักจะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นอย่างมาก ซึ่งในอีกมุมมองหนึ่งก็กลายเป็นการปกป้องมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากกรณีที่สมาชิกในครอบครัวทำงานเกือบทุกสิ่งให้คนพิการเหล่านี้ ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ว่า คนพิการอาจถูกปฏิเสธหรือกีดกันออกจากชีวิตชุมชนเนื่องด้วยตราบาปและการแบ่งแยกเหล่านี้ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คนพิการมีข้อจำกัดทั้งในด้านโอกาสและทางเลือก สภาพเช่นนี้ทำให้คนพิการกลายเป็นเหยื่อและเป็นบุคคลที่ผู้จะให้หยิบบ่สิ่งต่างๆ ให้ความสงสาร และไม่สามารถเป็นบุคคลที่จะสร้างสิ่งต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความแตกต่างได้ ทักษะที่เป็นลบประกอบกับความคาดหวังของสังคมที่ต่ำมากเช่นนี้เอง เป็นเหตุให้คนพิการรู้สึกที่ตนเองสูญเสียศักยภาพ ไม่สามารถทำอะไรได้หรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองได้ อีกทั้งยังอาจจะรู้สึกที่ตนเองไร้ค่า ไร้สมรรถภาพ มองตนเองไม่ดีและสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกสูญเสียศักยภาพเช่นนี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นให้การแสวงหาแนวทางในการเสริมพลัง

การเสริมพลังและการกระตุ้น

การเสริมพลังเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และไม่ใช่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทันทีหรือเป็นสิ่งที่สามารถส่งต่อให้ผู้อื่นได้ (2) ความเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนพิการเปลี่ยนทัศนคติจากการเป็นผู้รับ ซึ่งไม่มีส่วนร่วมใดๆ มาเป็นผู้ก่อเกิดประโยชน์ที่มีส่วนร่วมในการสร้างความเปลี่ยนแปลงนั้น การเปลี่ยนทัศนคติเช่นนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำลายกำแพงหรืออุปสรรคขวางกั้นต่างๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นความคิด สถาบันและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่อาจจะมียู่ในชุมชนโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถอำนวยความสะดวกแก่กระบวนการนี้โดยการยกระดับความตระหนัก ให้ความรู้ สร้างศักยภาพและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมซึ่งจะนำไปสู่การที่ผู้พิการสามารถที่จะควบคุมและตัดสินใจในระดับที่สูงขึ้น องค์ประกอบเหล่านี้ได้กล่าวถึงแล้วในคู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนฉบับต่างๆ

ความตระหนัก

ความตระหนักคือระดับของความเข้าใจที่บุคคลมีต่อตนเอง สถานการณ์และสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ การยกระดับความตระหนักช่วยให้ผู้คนสามารถมองเห็นได้ว่าโอกาสที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นยังคงมีอยู่ (3) การยกระดับความตระหนักถึงเรื่องความพิการและสิทธิมนุษยชนในครอบครัวและชุมชนสามารถทำลายกำแพงที่ขวางกั้นคนพิการอยู่ และทำให้คนพิการมีอิสรภาพในการมีส่วนร่วมและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

ข้อมูล

ข้อมูลคือข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนก็คือการเผยแพร่ข้อมูลนั่นเอง ยิ่งประชากรตกอยู่ในภาวะยากจนเท่าใด พวกเขา ก็จะยิ่งเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิของตนได้น้อยลงเท่านั้น แต่หากมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์แล้ว ผู้พิการสามารถที่จะใช้ประโยชน์ ด้วยการเข้าถึงบริการและใช้สิทธิต่างๆ ของตน รวมทั้งเจรจาอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องหันมารับผิดชอบต่อการกระทำต่างๆ ด้วย คนพิการจะไม่สามารถดำเนินการใดๆ ที่มีประสิทธิภาพจนสร้างความเปลี่ยนแปลงได้หากไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจุบันและอยู่ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าใจได้ (1)

การสร้างความสามารถ

คนพิการต้องการทักษะและความรู้เพื่อให้พวกเขาเข้าไปมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ให้กับครอบครัวและชุมชนของตนเองได้ การพัฒนาทักษะและความรู้สามารถจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตนเอง ในระดับที่สูงขึ้นซึ่งเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเสริมพลัง

การสนับสนุนจากเพื่อน

คนพิการจำนวนมากรู้สึกว่าคุณต้องเผชิญกับปัญหาอยู่ตามลำพัง ซึ่งหากพวกเขาได้พบกับคนอื่นๆ ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน พวกเขาก็อาจจะรู้สึกว่าคนอื่นก็อยู่ในสภาพการณ์เดียวกัน และก็อาจจะมีการแก้ไขที่เหมือนกันได้ด้วย การพบปะสนทนากันระหว่างเพื่อนคนพิการจะช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและช่วยยกระดับความช่วยเหลือที่ให้แก่กัน (ดู “กลุ่มพึ่งพาตนเองและองค์กรเพื่อคนพิการ” ข้างใต้)

การมีส่วนร่วม

ความรู้สึกที่ตนเองสามารถจะทำประโยชน์ต่างๆ ได้ ย่อมทำให้บุคคลนั้นเป็นที่รับรู้ในสังคมและเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเสริมพลัง คนพิการสามารถสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้ในหลายระดับด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่นในระดับครัวเรือนคนพิการสามารถทำกิจกรรม เช่นการดูแลสมาชิกในครอบครัว การดองสัตว์ การตัดน้ำ การทำอาหารและการทำความสะอาด ในระดับชุมชนคนพิการสามารถให้กำลังใจในฐานะเพื่อนแก่ผู้ที่เพิ่งเผชิญภาวะพิการ และสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ได้

พันธมิตรและความร่วมมือ

คนพิการมีจำนวนจำกัดดังนั้นจึงต้องก่อตั้งพันธมิตรและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆที่มีความมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาและการเป็นสังคมหนึ่งเดียวแนวทางสังคมหนึ่งเดียวนี้อาจใช้ได้ดีเมื่อกลุ่มอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมด้วย หากทุกคนร่วมมือกันแล้ว ก็จะส่งผลให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของด้วยกันมากกว่า

กรอบที่ 2 – สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
ไมลาเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับทุกคน
ไมลา ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศฟิลิปปินส์เป็นโรคสไปนา ไบฟิดา (Spina bifida) แต่กำเนิด เธอรู้สึกว่าคุณพหุพลภาพของเธอเป็นเรื่องที่ทำให้ชีวิตของเธอต้องประสบความยากลำบากตั้งแต่เด็ก เธอบอกว่า “ฉันแทบจะไม่มีคุณภาพภูมิใจจะมั่นใจในตนเองเลย ฉันมักจะถามตัวเองเสมอว่าทำไมต้องเป็นฉันด้วย เรื่องนี้ทำให้ฉันเคยคิดฆ่าตัวตายด้วยซ้ำ แต่พอเวลาผ่านไปฉันก็เริ่มเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่กับความพหุพลภาพของฉันและใช้ความสามารถที่ฉันมี ด้วยความช่วยเหลือโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและทุนการศึกษาที่ได้รับจากมูลนิธิ Simon of Cyrene ฉันจึงเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาและการบัญชีจนจบ (ในปี ค.ศ. 2007) จากนั้นฉันก็จึงเข้าโปรแกรมอบรมการพัฒนาตนเองและการเป็นผู้นำ ชีวิตของฉันเปลี่ยนไปนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ฉันเป็นผู้นำในเขตอัลเบย์ขององค์กรเพื่อคนพิการ ความมั่นใจในตนเองของฉันและการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดทำให้ฉันสามารถเผชิญหน้ากับความจริงเรื่องความพิการของตัวเองได้ ตอนนี้ฉันก้าวออกมาอย่างเต็มตัวแล้วและเลือกทำงานเพื่อกระตุ้นคนที่พิการคนอื่น ๆ ด้วยการเป็นตัวอย่างที่ดี เพราะสิ่งดีสิ่งแรกที่เราสามารถทำให้กับคนอื่นได้ก็คือการเป็นตัวอย่างที่ดี ฉันเชื่อว่า ความพิการไม่ใช่อุปสรรคที่จะมาขวางไม่ให้เราไปถึงเป้าหมายใดๆ ได้”

ส่วนประกอบย่อยในองค์กรประกอบนี้

การรณรงค์และการสื่อสาร

ส่วนประกอบย่อยนี้เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ด้วยตนเองซึ่งหมายถึงการที่คนพิการจะออกมาพูดเพื่อชี้แจงว่าประโยชน์ของตนและเกี่ยวกับเรื่องการสื่อสารด้วย อาทิ วิธีการส่งและรับสารซึ่งเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการรณรงค์ด้วยตนเอง เราจำเป็นต้องพิจารณาทั้งสองส่วนนี้ในการอำนวยความสะดวกให้เกิดการเสริมพลังในหมู่คนพิการ การรณรงค์และการสื่อสารถือเป็นการเชื่อมโยงคนพิการเข้ากับครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะทำให้พวกเขาเกิดพลังในการเลือกการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและทำการตัดสินใจซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความรู้สึกที่ตนเองมีเกียรติ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการทำงานร่วมกับคนพิการเพื่อช่วยยกระดับความสามารถในการสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการรณรงค์เพื่อกลุ่มของตนเองในที่สุด

การขับเคลื่อนชุมชน

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ ก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้นการขับเคลื่อนชุมชนจึงเป็นกลยุทธ์ที่มุ่งหวังที่จะกระตุ้นสมาชิกในชุมชนและช่วยเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ พวกเขาเหล่านั้นในการที่จะเปลี่ยนแปลงและลงมือทำอะไรบางอย่างได้ กลยุทธ์นี้มักใช้ในประเทศที่มีรายได้ต่ำเพื่อ แก้ปัญหาพัฒนาการชุมชน และเพื่อที่จะใช้โดยโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเพื่อให้แน่ใจได้ว่าชุมชนมี ศักยภาพที่จะสนองตอบต่อความต้องการของคนพิการและสมาชิกในครอบครัวได้

การมีส่วนร่วมในทางการเมือง

การส่งเสริมให้คนพิการมีส่วนร่วมในการเมืองถือเป็นแนวทางสำคัญของการเสริมพลัง การตัดสินใจเป็นกระบวนการ สำคัญของการเมือง ดังนั้นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองจะทำให้คนพิการซึ่งกำลังประสบปัญหานั้นได้เข้าไปเป็น ศูนย์กลางของกระบวนการตัดสินใจและก่อให้เกิดอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่างๆ เหล่านี้ด้วยตนเอง โดยทั่วไป การ เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองมีได้หลากหลายรูปแบบด้วยกัน เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ (เช่น การ ตั้งพรรคการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ) การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ (การสนทนาเรื่องการเมืองกับ เพื่อนฝูงและครอบครัว) ส่วนประกอบย่อยนี้จะพิจารณาถึงวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อให้คนพิการและ ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และทำให้ตนมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกับผู้อื่นได้

กลุ่มพึ่งพาตนเอง

กลุ่มพึ่งพาตนเองคือกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการโดยคณะบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมบางประการ ร่วมกัน และช่วยแก้ปัญหาที่ทุกคนต่างประสบร่วมเดียวกัน โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้อง กำหนดจุดเน้นของกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่เหนือกว่าระดับตัวบุคคล กล่าวคือ จะต้องสนับสนุนให้คนพิการและครอบครัว ก่อตั้ง เข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มพึ่งพาตนเอง การมีส่วนร่วมในกลุ่มพึ่งพาตนเองทำให้คนในสังคมหันมาสนใจ คนพิการมากยิ่งขึ้น และคนพิการก็จะได้รับการสนับสนุนอย่างทั่วถึง กลุ่มพึ่งพาตนเองจะส่งเสริมให้คนพิการที่เป็น สมาชิกแบ่งปันทรัพยากรและหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันและยกระดับความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตนเอง ของคนพิการให้สูงขึ้น โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถใช้กลุ่มพึ่งพาตนเอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย บางประการของตนและเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับกระบวนการเสริมพลัง ส่วนประกอบย่อยนี้จะมุ่งเน้นว่า โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะสามารถสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้มีการก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเอง ได้อย่างไรบ้าง

องค์กรเพื่อคนพิการ

คนงานในสถานที่ต่างๆ ทั่วโลกสามารถที่จะรวมตัวกันเพื่อส่งเสริมและปกป้องผลประโยชน์ของตนเองในที่ทำงานได้ ฉะนั้น คนพิการก็สามารถรวมตัวกันเพื่อก่อตั้งเป็น “องค์กรเพื่อคนพิการ” ได้ ฉะนั้น ทั้งนี้ ก็เพื่อส่งเสริมและปกป้อง ผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญองค์กรเพื่อคนพิการมีอยู่จำนวนมาก ทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติและระดับ นานาชาติ องค์กรเหล่านี้มักจะมีโครงสร้างที่ชัดเจนและมีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การรณรงค์และการเป็นตัวแทน ให้กับคนพิการ การสนับสนุนองค์กรเหล่านี้จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดการเสริมพลังสำหรับคนพิการได้ ด้วยเหตุนี้ ในชุมชนที่มีทั้งโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและองค์กรเพื่อคนพิการดำเนินงานอยู่ ก็ควรที่จะ ร่วมมือกัน แต่หากไม่มีองค์กรเพื่อคนพิการแล้วโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนก็ควรหันไปสนับสนุนการ ก่อตั้งองค์กรเพื่อคนพิการในระดับชุมชนซึ่งเนื้อหาต่างๆ ของส่วนประกอบย่อยนี้ได้กล่าวถึงไว้อย่างครอบคลุมแล้ว

การรณรงค์และการสื่อสาร

บทนำ

คู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้ระบุถึงการรณรงค์ว่าเป็นกิจกรรมที่แนะนำให้ปฏิบัติมาโดยตลอด การรณรงค์สามารถจัดได้ในหลายรูปแบบและโดยหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มพึ่งพาตนเองหรือองค์กรเพื่อคนพิการอาจจะรณรงค์ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อโน้มน้าวผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและเพื่อให้เกิดนโยบายและโปรแกรมที่ครอบคลุมถึงคนพิการ แต่ส่วนประกอบย่อยนี้จะมุ่งเน้นเรื่องการรณรงค์ด้วยตนเองหรือการให้แต่ละบุคคลสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อพิทักษ์ซึ่งประโยชน์ของตนเองมากกว่า

การรณรงค์จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อข้อเรียกร้องอันเป็นสาระสำคัญนั้นได้ถูกส่งออกไปและได้รับโดยปลายทาง แต่เนื่องจากคนพิการจำนวนมากมีปัญหาด้านการสื่อสารดังนั้นบ่อยครั้งจึงไม่มีใครรับฟังเสียงของพวกเขา ทั้งที่จริง ๆ แล้ว พวกเขามีโอกาสไม่มากในการโน้มน้าวการตัดสินใจในเรื่องประเด็นปัญหา นโยบายและบริการที่จะส่งผลต่อชีวิตของตน (4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเน้นย้ำถึงความสำคัญเรื่องการสื่อสารของคนพิการ ข้อ 9 ของอนุสัญญานี้เรียกร้องให้รัฐดูแลให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกับผู้อื่น อาทิ "...ข้อมูลและการสื่อสารตลอดจนเทคโนโลยีและระบบข้อมูลและการสื่อสาร..." และข้อ 21 ยังยืนยันถึงสิทธิของคนพิการที่สามารถมี "...อิสรภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ตลอดจนอิสรภาพในการขอ ได้รับและส่งต่อซึ่งข้อมูลและแนวคิดในระดับที่เท่าเทียมกันกับผู้อื่นในทุกรูปแบบของการสื่อสารที่ตนเลือก..." (5)

กระบวนการเสริมพลังสำหรับคนพิการจำเป็นต้องอาศัยการรณรงค์ด้วยตนเองและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบย่อยนี้จะเน้นย้ำถึงแง่มุมที่สำคัญของทั้งสองสิ่งนี้และให้คำแนะนำเบื้องต้นในส่วนของกิจกรรมที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถทำได้

กรอบที่ 3-สาธารณรัฐอินเดีย

เส้นทางสู่ชีวิตที่มีผลผลิตของหันสา

หันสาเกิดมาในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่ ณ หมู่บ้านชนบทอันห่างไกลชื่อดานกิ ในรัฐกุจราฐของอินเดีย ผู้นำครอบครัวของหันสาเป็นผู้ใช้แรงงานซึ่งได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน เธอเป็นคนหูหนวก มองเห็นอะไรไม่ชัดและมีความพิการทางปัญญาจึงถูกชาวบ้านเรียกว่าเป็น “คำสาปของพระเจ้า” ครอบครัวของเธอถูกรังเกียจและหากคนในครอบครัวของเธอไปอยู่ในพื้นที่หรือบ้านของใครเข้า พวกเขาจะถูกมองว่าเป็นตัวโชคร้าย และเนื่องจากครอบครัวของหันสาต้องทำงานทำในแต่ละวันเพื่อเลี้ยงปากท้อง ตราบาปและการกีดกันนี้จึงเป็นภาระที่ใหญ่หลวงที่ส่งผลต่อทั้งครอบครัวของเธอ

สถานการณ์ต่างๆ ของหันสาและครอบครัวเริ่มดีขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนซึ่งผ่านการฝึกอบรมมาจาก Sense International เริ่มเข้ามาให้ความช่วยเหลือ เวลาที่มาเยี่ยมที่บ้านของหันสา เจ้าหน้าที่เหล่านี้ก็จะตรวจสอบสภาพแวดล้อมของเธอด้วยการใช้เกมและกิจกรรมต่างๆ เมื่อเวลาผ่านไปหันสาจึงเริ่มตอบสนองและมีพัฒนาการ เธอเรียนรู้ที่จะสื่อสารกับผู้อื่นด้วยภาษามือ นับจำนวนด้วยลูกปัดและคำนวณเลขอย่างง่ายได้ พัฒนาการที่ดีมากขึ้น คือ หันสาเริ่มช่วยมารดาทำงานบ้านและจากเดิมที่มักจะชอบแต่งกายหอมช่อและชอบปลีกวิเวก เธอก็เปลี่ยนมาเป็นวัยรุ่นที่แต่งตัวดีและมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

สำหรับคนในหมู่บ้านปรากฏว่า พวกเขายังต้องใช้เวลามากพอสมควรในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งต่อมาก็ค่อยๆ เริ่มเปลี่ยนกันอย่างช้าๆ ชาวนาต่างๆ เริ่มจ้างบิดามารดาของหันสาอีกครั้งหนึ่งและสังเกตเห็นทักษะและความสามารถของเธอด้วย ปัจจุบันนี้หันสาเป็นคนช่วยงานในไร่และช่วยครอบครัวสร้างรายได้ ครอบครัวของเธอได้รับเชิญให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมของชุมชนอีกครั้งหนึ่งและตัวหันสาเองก็ได้รู้จักกับเพื่อนในกลุ่มอายุรุ่นราวคราวเดียวกันกับเธอด้วย

เป้าหมาย

คนพิการสามารถพูดแสดงความคิดเห็นเพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งสิทธิประโยชน์ของตนเองได้

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือการช่วยให้คนพิการสามารถพัฒนาทักษะการรณรงค์และการสื่อสารของตนและสนับสนุนให้เกิดโอกาสอันเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนให้เขาเหล่านั้นสามารถตัดสินใจและแสดงออกซึ่งความจำเป็นและความต้องการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- คนพิการและครอบครัวสามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรด้านการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น
- มีการลดและ/หรือขจัดอุปสรรคขวางกั้นด้านการสื่อสารของคนพิการ
- คนพิการและครอบครัวมีโอกาสพูดในเรื่องที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน
- เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพและแบ่งปันข้อมูลกับผู้เกี่ยวข้องทุกรายตลอดจนผู้ที่มีปัญหาด้านการสื่อสารด้วย

มโนทัศน์หลัก

การรณรงค์ด้วยตนเอง

การรณรงค์ด้วยตนเองคืออะไร

คนส่วนมากใช้วิธีการรณรงค์ด้วยตนเองอยู่ทุกวันเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวการรณรงค์ด้วยตนเองคือการสนับสนุนให้คนพิการมีสิทธิมีเสียงของตนเอง คือ ทราบถึงสิทธิและความรับผิดชอบของตนเอง เรียกร้องและสามารถเลือกหรือตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตของตนเองได้

เหตุใดการรณรงค์ด้วยตนเองจึงเป็นเรื่องสำคัญ

การรณรงค์ด้วยตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการเสริมพลัง คนพิการจำนวนมากใช้ชีวิตผ่านไปในแต่ละวัน โดยที่ไม่มีใครฟังเสียงของพวกเขา ในทางตรงกันข้าม พวกเขาจะมีแต่คนคอยสั่งว่าจะต้องทำอะไร เป็นเหตุให้การตัดสินใจต่างๆ ได้มีผู้อื่นตัดสินใจให้เรียบร้อยแล้วหากคนพิการเหล่านี้ได้เรียนรู้ทักษะการรณรงค์ด้วยตนเองพวกเขาก็จะสามารถแสดงออกซึ่งสิทธิของตน ควบคุมชีวิตและตัดสินใจเพื่อตนเองได้อย่างดีที่สุด การรณรงค์ด้วยตนเองในรูปแบบที่พื้นฐานที่สุดก็คือการที่คนพิการสามารถเลือกได้ว่าตนจะรับประทานอาหารอะไรและจะแต่งกายอย่างไรหรือในระดับที่สูงขึ้นก็คือสามารถพูดในที่สาธารณะเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญสำหรับตนได้ ตัวอย่างเช่นบริการต่างๆ ที่ตนได้ใช้เป็นต้น

กรอบที่ 4

การรณรงค์ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

เด็กพิการมีบทบาทสำคัญในการเจรจาต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากในช่วงของการร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการในเดือนมกราคม ค.ศ. 2006 ในช่วงของการเจรจากรอบที่ 6 นั้นเด็กกลุ่มหนึ่งจากบังคลาเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหราชอาณาจักรเดินทางไปยังนิวยอร์กเพื่อนำเสนอมุมมองของตนว่าเหตุใดอนุสัญญาดังกล่าวจึงควรมีมาตรการบางมาตรการเป็นการเฉพาะเพื่อปกป้องสิทธิของตน เด็กเหล่านี้ออกแถลงการณ์เป็นลายลักษณ์อักษรที่ส่งเวียนไปทั่วถึงกันเพื่อเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องเลิกใช้ระบบสถานสงเคราะห์คนพิการ การแก้ปัญหาเรื่องความรุนแรงและการประทุติต่อคนพิการอย่างไม่เหมาะสม ตลอดจนการเข้าถึงบริการและข้อมูลต่างๆ และต่อมา เมื่อมีพิธีลงนามในอนุสัญญานี้ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2007 นักรณรงค์เคลื่อนไหวซึ่งเป็นเด็กพิการสองคนจากนิการากัวและอาร์เจนติน่าได้ยื่นข้อเสนอกับเหล่าตัวแทนทั้งหมด เพื่อให้พวกเขาใส่ใจกับสถานการณ์ของเด็กพิการตามข้อบังคับในอนุสัญญานี้ การมีส่วนร่วมของเยาวชนเหล่านี้เป็นการยืนยันว่าเด็กพิการสามารถเป็นนักรณรงค์เพื่อสิทธิของตนที่มีประสิทธิภาพได้และพวกเขาก็ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่างๆ ที่อาจจะเกิดผลกระทบต่อตนเอง (6,7,8,9)

การสนับสนุนที่จำเป็นได้แก่อะไรบ้าง

ในบริบททั่วไปส่วนมากคนพิการจะต้องประสบกับการถูกตราหน้าและการกีดกัน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การให้ได้มาซึ่งความต้องการและความจำเป็นของคนพิการนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก คนพิการจึงควรได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนรู้ทักษะการรณรงค์ด้วยตนเอง (ดู “กิจกรรมแนะนำ”) การรณรงค์เพื่อตนเองเป็นเป้าหมายในท้ายที่สุดสำหรับคนพิการ แต่ในบางสถานการณ์นั้นคนพิการอาจร้องขอหรือจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้สนับสนุนด้วย ซึ่งผู้สนับสนุนในที่นี้อาจจะเป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อน สมาชิกองค์กรเพื่อคนพิการ อาสาสมัครนักรณรงค์จากชุมชนหรือเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนผู้สนับสนุนมีหน้าที่สำคัญที่จะช่วยให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ช่วยจัดหาหมายอำนวยความสะดวกในที่ประชุมช่วยเขียนจดหมายเกี่ยวกับเรื่องสำคัญต่างๆ และช่วยพูดแทนคนพิการในสถานการณ์ที่คนพิการประสบกับความยากลำบาก

การสื่อสาร

การสื่อสารคืออะไร

การสื่อสารคือการถ่ายทอดข้อมูลหรือสารจากบุคคลหนึ่งสู่อีกบุคคลหนึ่งและเป็นวิธีการที่จะช่วยสร้างเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและชุมชน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ วิธีการ เหตุผลและโอกาส

- วิธีการหมายถึงรูปแบบของการส่งสาร เช่น ส่งสารด้วยวิธีการพูดเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ทำสัญลักษณ์ภาษามือและ/หรืออุปกรณ์ช่วยสื่อสารอื่นๆ ซึ่งแต่ละคนก็สามารถที่จะใช้รูปแบบของการสื่อสารที่เหมาะสมกับความจำเป็นของตนมากที่สุด (ดูองค์ประกอบ “สุขภาพ – อุปกรณ์ช่วยเหลือ”)
- เหตุผลหมายถึงสาเหตุที่จะต้องสื่อสารกัน ได้แก่ การแสดงออกซึ่งความต้องการพื้นฐานเช่นการขอตีมน้ำ การแสดงออกซึ่งความคิด ความคิดเห็นและความรู้สึก การถามชื่อบุคคลอื่น การทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ หรือการเล่าเรื่องตลก เป็นต้น
- โอกาสหมายถึง บุคคลต้องการโอกาสสำหรับสื่อสารกับผู้อื่นอยู่บ่อยครั้ง คนพิการส่วนมากมักไม่มีโอกาสสื่อสาร เช่น ในกรณีของเด็กพิการ พวกเขาจะถูกกักไว้ เพื่อไม่ให้แขกที่มาบ้านได้เห็น หรือคนที่เดินไป

หลังจากที่เป็นโรคหลอดเลือดสมองก็อาจจะถูกตัดออกจากกระบวนการตัดสินใจของครอบครัว หรือคนหูหนวกอาจจะไม่สามารถมีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่นได้เพราะไม่มีล่ามภาษามือเป็นต้น การโอกาสถูกจำกัดเช่นนี้ส่งผลต่อโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะอื่นๆ ของคนพิการได้

คนเราสามารถสื่อสารได้แม้จะพูดไม่ได้

มโนทัศน์เรื่องการรณรงค์ด้วยตนเองสำหรับคนพิการคือ การที่ผู้พิการสามารถกล่าวแสดงความคิดเห็นเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิและผลประโยชน์ที่ตนเองพึงได้รับ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า คนพิการคนนั้นจะต้องใช้เสียงและสามารถพูดได้จริงๆ ทั้งนี้เป็นเพราะคนพิการบางคนไม่สามารถพูดหรือสื่อสารกับผู้อื่นได้โดยง่าย เนื่องจากความทุพพลภาพทางกาย การได้ยิน การมองเห็นและทางปัญญา ซึ่งอาจจะส่งผลต่อวิธีการที่คนอื่นๆ นั้นสื่อสารกับคนอื่นและอาจจะส่งผลให้คนอื่นเข้าใจเขาได้ยากหรือง่ายต่างกัน ดังนั้นเราจึงต้องเข้าใจด้วยว่าทุกคนมีความสามารถในการสื่อสารแม้ว่าเขาจะพูดไม่ได้ เพราะการสื่อสารไม่ได้มีรูปแบบเพียงการพูดด้วยวาจาเท่านั้น

คนพิการยังคงแสดงออกถึงความรู้สึกที่ตนชอบหรือไม่ชอบอะไรได้หรือแสดงออกว่าตนต้องการอะไรได้ในรูปแบบอื่นที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำ การสื่อสารนั้นหมายรวมถึง “...การแสดงด้วยตัวอักษร การใช้อักษรเบรลล์ การสื่อสารด้วยการสัมผัส การใช้ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ มัลติมีเดีย ภาษาเขียน วิธีการช่วยเหลือหรือวิธีการทางเลือกที่เกี่ยวกับเสียง ภาษาปกติหรือเครื่องอ่านตัวอักษรให้เป็นเสียงมนุษย์ ตลอดจนเทคโนโลยีข้อมูลและการสื่อสารที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ต่างๆ” (5) (ดูองค์ประกอบ “สุขภาพ – อุปกรณ์ช่วยเหลือ”)

<p>กรอบที่ 5 – สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม</p> <p>ตรังเรียนรู้ที่จะสื่อสาร</p> <p>ตรังเป็นเด็กอายุ 14 ปี ที่อาศัยอยู่กับครอบครัวในหมู่บ้านชนบทบนภูเขา ตรังเป็นโรคสมองพิการซึ่งทำให้เขามีความทุพพลภาพทางการสื่อสาร ครอบครัวและเพื่อนของเขาไม่เข้าใจสิ่งที่เขาพูด ซ้ำร้าย ตรังยังไม่สามารถใช้ภาษามือได้อีกด้วย เพราะว่าการเคลื่อนไหวของแขนและขาของเขายังไม่สัมพันธ์กัน คนส่วนมากคิดว่าตรังมีความทุพพลภาพทางปัญญาด้วยเนื่องจากทักษะทางการสื่อสารของเขามีจำกัด ต่อมา เมื่อป้าของเขาได้ไปพบเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนแห่งหนึ่งเพื่อขอความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่จึงช่วยโดยการทำกระดานสำหรับสื่อสารขึ้น บนกระดานจะมีภาพของกิจกรรมที่จำเป็นที่สุดในชีวิตของตรัง จากนั้นตรังจะมองไปที่ภาพบนกระดานนั้นเพื่อบอกว่าตนเองต้องการอะไร เขาใช้กระดานนี้เพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนฝูง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนยังสนับสนุนให้ครอบครัวสอนตรังให้อ่านหนังสืออีกด้วย</p>

อุปสรรคในการสื่อสาร

การรณรงค์ด้วยตนเองหมายความว่าคนพิการจะต้องเป็นที่รับฟังของผู้คนดังนั้นจึงถือเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องพิจารณาหาว่าสิ่งใดเป็นอุปสรรคในการสื่อสารเสียก่อน อุปสรรคในการสื่อสารมีอยู่สี่ประเภทหลักด้วยกัน ได้แก่ อุปสรรคในทางกายภาพ เช่น ระยะทางไกล สิ่งรบกวนในสภาพแวดล้อม อุปสรรคทางความหมาย เช่น การใช้คำยากและศัพท์เฉพาะทาง อุปสรรคทางด้านทัศนคติ เช่น การหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับใครที่ไม่สามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตนเองได้โดยสะดวกเนื่องจากขาดความอดทนหรือมีความเย่อหยิ่ง และอุปสรรคประเภทสุดท้ายคือการจัดวางข้อมูล เช่น ไม่เหมาะสมต่อเวลาหรือข้อมูลมากเกินไป การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพได้ต่อเมื่อเราได้พิจารณาหาอุปสรรคเหล่านี้แล้วและใช้มาตรการที่จำเป็นในการกำจัดอุปสรรคต่างๆ เสีย

กิจกรรมแนะนำ

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้คนพิการสามารถณรงค์ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างศักยภาพให้ตนเองได้ เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจึงจำเป็นต้องแก้ไขที่ตัวบุคคล สภาพแวดล้อมและความสามารถในการสื่อสารของตนเองด้วย

ทำการประเมินการสื่อสารขั้นพื้นฐาน

ทรัพยากรอย่างเช่นคู่มือ *Let's communicate: A handbook for people working with children with communication difficulties (10)* มีข้อมูลที่ครบถ้วนเกี่ยวกับการประเมินการสื่อสาร ประเด็นพื้นฐานที่ต้องพิจารณาเมื่อมีการประเมินคุณภาพของการสื่อสารมีดังต่อไปนี้

- ปัจจุบันวิธีการสื่อสารมีรูปแบบใดบ้าง
- วิธีการนั้นใช้กันได้ดีมากน้อยเพียงใด (ทั้งในส่วนของคนปกติและคนพิการ)
- ระบบการสื่อสารนี้เป็นที่เข้าใจของทุกคนหรือไม่
- คนปกติเข้าใจความจำเป็นของคนพิการจริงหรือไม่
- ปกติแล้วคนพิการสื่อสารกับใคร
- คนพิการสื่อสารไปเพื่ออะไร เช่น เพื่อมีส่วนร่วม เพื่อบอกถึงความต้องการและ /หรือเพื่อแสดงออกซึ่งความรู้สึกของตน
- คนพิการมีโอกาสในการสื่อสารอย่างไรบ้าง พวกเขาเป็นผู้รับฟังหรือสื่อสารด้วยจำนวนมากหรือไม่ หรือว่าถูกปล่อยให้หายไปตามลำพัง
- อุปสรรคอื่นๆ ที่ขัดขวางไม่ให้เกิดการสื่อสารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมีอีกหรือไม่
- สถานะ อำนาจและบทบาทของคนพิการจะมีอิทธิพลต่อการสื่อสารหรือไม่ อาทิเช่น หญิงพิการสามารถพูดต่อหน้าผู้ชายสักคนหนึ่งได้หรือไม่ ครอบครัวรู้สึกอายหรือไม่ที่จะปล่อยให้สมาชิกในครอบครัวที่เป็นคนพิการสื่อสารกับคนอื่นๆ

ให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร

เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องร่วมงานอย่างใกล้ชิดกับคนพิการและสมาชิกในครอบครัวเพื่อสร้างความมั่นใจว่า พวกเขาเหล่านั้นสามารถพัฒนาทักษะในการสื่อสารได้ซึ่งการให้การสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับความจำเป็นและสถานการณ์ของแต่ละบุคคล และการสนับสนุนดังกล่าวอาจจะจัดให้มีขึ้นโดยเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนโดยตรงหรือโดยคนอื่นก็ได้ ทรัพยากรอย่างเช่นคู่มือ *Let's communicate* มีคำแนะนำที่ดีอยู่แล้ว เมื่อพบว่าบุคคลใดมีความทุพพลภาพทางการสื่อสารแล้วเจ้าหน้าที่การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถดำเนินการดังต่อไปนี้

- อำนวยความสะดวกให้คนพิการได้พบกับผู้ให้บริการเฉพาะทางถ้ามี เช่น ผู้ให้บริการบำบัดด้านการพูดและภาษา
- ทำให้ครอบครัวทราบว่า คนพิการบางคนไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูด แต่อาจสื่อสารได้ในรูปแบบอื่นอย่างเช่นภาษามือและกระดานสื่อสาร
- ทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงอุปกรณ์ช่วยเหลือด้านการสื่อสารได้หากจำเป็น ขั้นตอนนี้อาจต้องอาศัยการให้ความรู้ครอบครัวด้วยว่าจะผลิตอุปกรณ์เหล่านั้นเพื่อใช้งานได้อย่างไร (ดูองค์ประกอบ “สุขภาพ – อุปกรณ์ช่วยเหลือ”)
- ดูแลให้คนที่ต้องใช้เครื่องช่วยฟังได้รับข้อมูลที่เหมาะสมเกี่ยวกับความพร้อม การปรับเพื่อใส่ให้กระชับการดูแลรักษาและการใช้งาน
- สอนภาษามือหรือให้ข้อมูลแก่คนพิการว่า พวกเขาสามารถจะไปเรียนภาษามือได้ที่ใด
- สนับสนุนให้คนที่มีปัญหาด้านการสื่อสารเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวัน (เช่น การไปตลาด การทำอาหาร การทำความสะอาด การตัดน้ำ) แล้วสอนคำ วลีหรือท่าทางง่ายๆที่เขาสามารถใช้สื่อสารได้จริงในชุมชน
- แนะนำให้คนพิการเข้าร่วมกลุ่มหรือชมรมเพื่อให้เกิดโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น กลุ่มคนหูหนวก กลุ่มคนเคยเป็นโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มนักกีฬาคนพิการหรือกลุ่มการเล่นต่างๆ เป็นต้น

กรอบที่ 6

สเตฟานีไดยินโลกใหม่

เด็กหูหนวกอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยฟังเพื่อให้ตนสามารถสื่อสารกับครอบครัว เพื่อนและครูของตนได้ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถอำนวยความสะดวกในเรื่องของการเข้าถึงอุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้งานและการบำรุงรักษาอุปกรณ์เหล่านั้น โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนอาจจะต้องพิจารณาด้วยว่า มีการจำหน่ายแบตเตอรี่ราคาถูกในพื้นที่หรือไม่และสนับสนุนการใช้ภาษามือหากมีความเหมาะสม

นับเป็นเวลาหลายปีที่ไม่ใครรู้ว่าสเตฟานีหูหนวก เธอจึงเหมือนอาศัยอยู่ท่ามกลางความโดดเดี่ยว เธอจะสื่อสารก็แต่เฉพาะมารดาของเธอเท่านั้น แพทย์อาสาคนหนึ่งจากโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในท้องถิ่นพบว่าเธอสูญเสียการได้ยินเนื่องจากอาการติดเชื้อเรื้อรังในหู เธอได้รับการรักษาอาการติดเชื้อและได้รับอุปกรณ์ช่วยฟังในภายหลัง จากนั้นสเตฟานีจึงเริ่มไปโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเปิดโลกทัศน์ให้กับเธอเป็นอย่างมาก เธอจึงรู้สึกที่ไม่โดดเดี่ยวอีกต่อไปและเธอก็มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆของเธอเป็นประจำทุกวัน

การแก้ไขอุปสรรคในการสื่อสาร

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถลดหรือกำจัดอุปสรรคในการสื่อสารซึ่งพบอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ดังนี้

- ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่เป็นบวกในบ้านเพื่อเปิดโอกาสในการสื่อสารของเด็กและ /หรือผู้ใหญ่ซึ่งเป็นคนพิการ
- พิจารณาว่ามีใครบ้างที่คนพิการสามารถสื่อสารด้วยได้และมีใครบ้างที่สนใจความคิดหรือสิ่งที่คนพิการพูด
- แบ่งปันข้อมูลกับผู้อื่นว่าผู้คนที่เลือกที่จะสื่อสารด้วยวิธีการใดมากกว่า เราจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการที่จะทำให้คนพิการสามารถสื่อสารได้โดยอิสระ เช่น โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนอาจผลิต “เอกสารข้อมูลเรื่องการสื่อสารของฉัน” เพื่อให้คนพิการได้บอกคนอื่นว่าจะสื่อสารกับพวกตนได้ด้วยวิธีการใดจึงจะดีที่สุด
- สอนกลยุทธ์ด้านการสื่อสารให้กับครอบครัวและสมาชิกในชุมชนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคนพิการ เช่น การให้เวลาคนพิการมากขึ้นในการสื่อสารและการใช้ภาษาง่าย ๆ ทำทาง บ้าย รูปภาพหรืออักษรเบรลล์เป็นต้น
- ให้คำแนะนำว่าจะปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมอย่างไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารที่สุด เช่น เลือกสถานที่ที่ไม่มีเสียงรบกวน เพื่อคุยกับคนหูหนวก เลือกสถานที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอสำหรับคนใบ้ที่ต้องอาศัยการอ่านปากคู่สนทนา
- ส่งเสริมการฝึกอบรมล่ามภาษามือจำนวนหนึ่งโดยอาจดำเนินการในลักษณะความร่วมมือกับองค์กรเพื่อคนพิการ
- ใช้การประชุมในที่สาธารณะหรือสื่อมวลชนเพื่อยกระดับความตระหนักของชุมชนเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความยากลำบากของคนที่มีปัญหาในการสื่อสาร
- ร่วมกับองค์กรเพื่อคนพิการในการส่งเสริมให้เกิดการใช้รูปแบบการสื่อสารและข้อมูลที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทั่วถึงกันในกิจกรรมต่างๆ ทุกประเภท อาทิ การฝึกอบรม กิจกรรมชุมชนและโปรแกรมการพัฒนาต่างๆ

<p>กรอบที่ 7 – สาธารณรัฐฟิลิปปินส์</p> <p>ภาษามือเพื่ออนาคตที่ดียิ่งกว่า</p> <p>โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนบนเกาะโบฮอลของประเทศฟิลิปปินส์ริเริ่มการสอนภาษามืออย่างง่ายให้กับคนหูหนวก สมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชน ในปี ค.ศ. 2008 มีสมาชิกในครอบครัวกว่า 200 คนอายุตั้งแต่ 8 ถึง 68 ปีจากทุกสาขาอาชีพเข้ามาเรียนภาษามือแล้วก็นำไปสอนต่อให้กับครอบครัวและเพื่อน ความคิดริเริ่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนหูหนวกและส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่นๆ ของชุมชนให้ความเคารพและทราบวิธีการสื่อสารกับคนหูหนวกได้ดียิ่งขึ้น</p> <p>เมื่อจบหลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งใช้ระยะเวลาสี่สัปดาห์ ผู้ฝึกอบรม (ซึ่งส่วนมากเป็นคนหูหนวกที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว) ก็ได้รับเชิญให้ไปสอนภาษามือในลักษณะคล้ายกันนี้ที่มหาวิทยาลัยในท้องถิ่นด้วยโดยทางมหาวิทยาลัยเป็นผู้ออกค่าจ้างให้ดำเนินการฝึกอบรมเอง ผลปรากฏว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนดีที่สุดสามคนจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็ได้ไปเป็นครูสอนนักเรียนมัธยมที่เป็นคนหูหนวกอยู่กับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน</p>

ให้การสนับสนุนสำหรับการรณรงค์ด้วยตนเอง

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนควรจะทำเนื่งการดังต่อไปนี้

- ฟังระลึกถึงความต้องการของคนพิการอยู่ตลอดเวลา
- ให้ข้อมูลแก่คนพิการเกี่ยวกับความพิการของเขา
- สอนให้ผู้คนเข้าใจเรื่องรูปแบบความพิการของสังคม
- ให้ข้อมูลแก่คนพิการในเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบที่เขาพึงมีพึงปฏิบัติ
- ให้คนพิการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการด้านต่างๆ แก่คนพิการที่มีอยู่ในชุมชน
- นำคนพิการเข้ากลุ่มพึ่งพาตนเองและองค์กรเพื่อคนพิการหากเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในชุมชน

ทำให้เกิดความมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อเป็นการสนับสนุนคนพิการผ่านกิจกรรมการรณรงค์ต่างๆ เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะต้องสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเองด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า เป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านภูมิหลังและอาชีพ ดังนั้นเขาจึงจำเป็นต้องสามารถสื่อข้อมูลได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องสื่อสารในเรื่องที่ละเอียดอ่อนมีความแตกต่างระหว่างชนชั้นหรือสถานะ ใช้ภาษาต่างกัน หรือเมื่อมีระดับการศึกษาที่เหลื่อมล้ำกัน เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสื่อสารและสนับสนุนผู้ที่มีความยากลำบากในการสื่อสารให้แสดงออกมากยิ่งขึ้น
- พูดภาษาและภาษาถิ่นเดียวกันกับประชากรในชุมชน
- รู้จักภาษามือในท้องถิ่นและรู้วิธีการสื่อสารที่เป็นระบบทางเลือกอื่นๆ
- เข้าใจและเคารพในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม ชนชั้นและวรรณะในท้องถิ่นและเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของการสื่อสารกับคนพิการ ผู้หญิงและชนชายขอบสังคมอื่นๆด้วยความเคารพ
- สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในภาคสาธารณสุข การศึกษา สภาพความเป็นอยู่และสังคมเป็นประจำและอำนวยความสะดวกในการพูดคุยกันขณะมีการประชุมกับผู้เกี่ยวข้องหลายๆฝ่ายด้วย
- รู้ว่าจะใช้สื่อเพื่อสื่อสารกับมวลชนอย่างไร

การขับเคลื่อนชุมชน

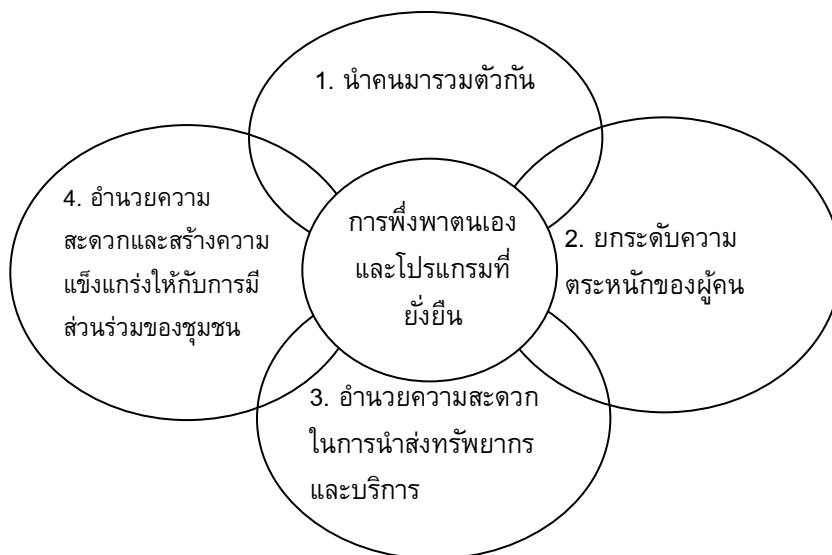
บทนำ

การขับเคลื่อนชุมชนเป็นกระบวนการที่นำทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกันให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อยกระดับความตระหนักของผู้คนและเพิ่มความต้องการให้กับโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งจะช่วยในการนำส่งทรัพยากรและบริการ และเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งในการมีส่วนร่วมของชุมชน อันจะส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนและความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เมื่อสมาชิกจากภาคต่างๆ ของชุมชนมารวมกัน มีเป้าหมายเดียวกันและมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการและเป็นส่วนหนึ่งของหนทางแก้ปัญหา ก็จะก่อให้เกิดความสำเร็จได้เป็นอย่างมาก การขับเคลื่อนชุมชนจะช่วยทำให้ชุมชนมีศักยภาพและทำให้ชุมชนสามารถริเริ่มและควบคุมกระบวนการพัฒนาของตนเองได้

การส่งเสริมให้คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมกระแสหลักจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้จนกว่าจะมีการสร้างระบบการสนับสนุนขึ้นภายในชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ (11) โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถใช้การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อนำสมาชิกในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องให้ได้มาพบกัน เช่น คนพิการ สมาชิกในครอบครัว กลุ่มพึ่งพาตนเอง องค์กรเพื่อคนพิการ สมาชิกในชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้กำหนดนโยบาย ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดอุปสรรคที่มีอยู่ภายในชุมชนและทำให้คนพิการประสบความสำเร็จในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้โดยมีสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกับคนอื่น

ส่วนประกอบย่อยนี้จะพิจารณาว่าโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถทำอะไรได้บ้าง ในการสร้างปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ ในชุมชน เพื่อทำให้เกิดเป็นความเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนนั้นๆ ได้

ภาพที่ 1: สี่ขั้นตอนของการขับเคลื่อนชุมชน

กรอบที่ 8 – สาธารณรัฐโคลอมเบีย

การเสริมพลังผ่านทางบทบาทของความเป็นผู้นำ

เทศบาลหลายแห่งในประเทศโคลอมเบียมีโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนซึ่งหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นเป็นผู้ให้เงินทุนและบริหาร ในปี ค.ศ. 2012 หลังจากที่ประสบการณณ์แล้วหลายปีหน่วยงานรัฐแห่งหนึ่งพบว่าโปรแกรมของตนหลายโปรแกรมขาดความยั่งยืนและชุมชนมิได้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเจ้าของจึงได้สร้างโครงการนำร่องชื่อ FUNDISCA (Foundation of the Disabled – Caucasian) ขึ้นในเขตเทศบาลคอคเคเซียทางตอนเหนือของประเทศ

วัตถุประสงค์หลักของ FUNDISCA คือการอำนวยความสะดวกในการเสริมพลังให้แก่คนพิการโดยบทบาทของความ เป็นผู้นำให้กับคนพิการ เพื่อให้พวกเขา มีบทบาทในการวางแผนและควบคุมชีวิตของตนเองอย่างแท้จริง FUNDISCA ขับเคลื่อนคนจำนวนมากในชุมชนให้ได้มารวมตัวกันและสนับสนุนโปรแกรม ในจำนวนนี้มีทั้งคนพิการ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล คนพลัดถิ่น คนพื้นเมือง สมาชิกในชุมชนและผู้นำชุมชน

ปัจจุบัน FUNDISCA มีสมาชิกจำนวน 218 คน และมี อาสาสมัคร 20 คนซึ่งทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเหล่านี้มีความรับผิดชอบหลักในการค้นหาว่ามีคนพิการในชุมชนหรือไม่ และให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่คนพิการและครอบครัว หน้าที่ของเจ้าหน้าที่คือการส่งเสริมให้คนพิการรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวมากขึ้น รวมทั้งเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การศึกษา แรงงานและการว่างงานได้มากขึ้นด้วย

FUNDISCA เองประสบปัญหาที่ทำให้งานต้องล่าช้าอยู่หลายรูปแบบ เช่นปัญหาเรื่องสมาชิกบางคนเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีจำกัด และไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความพิการในระดับเทศบาล และสถานสงเคราะห์คนพิการหรือผู้ให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสนใจกับประเด็นอันเป็นเรื่องละเอียดอ่อนต่างๆ ของคนพิการเพียงพอ

อย่างไรก็ดี FUNDISCA ก็ใช้ทั้งเวลาและความพยายามในการเอาชนะความยากลำบากเหล่านี้จนกลายเป็นสมาคมที่มั่นคงและมีกิจกรรมอย่างไม่หยุดนิ่ง FUNDISCA ใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนชุมชนอย่างต่อเนื่องในการกระตุ้นให้สมาชิกชุมชนสนใจและเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อคนพิการ การดำเนินงานของมูลนิธินี้ทำให้คนพิการและสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชนใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น และยังเป็น การส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนไปณรงค์ในเรื่องที่เกี่ยวกับคนพิการกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นอีกระดับหนึ่งต่อไปด้วย

เป้าหมาย

ชุมชนในท้องถิ่นได้รับการเสริมพลังให้สามารถกำจัดอุปสรรคที่ขวางกั้นคนพิการและครอบครัว และมีบทบาทอย่างจริงจังในการอำนวยความสะดวกให้คนพิการและครอบครัวสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนได้

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อให้เกิดปรับเปลี่ยนทัศนคติที่เป็นลบต่อคนพิการตลอดจนการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ต่อคนพิการและครอบครัว เพื่อให้ชุมชนสนับสนุนโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน และเพื่อให้ปัญหาเรื่องความพิการเป็นประเด็นหรือวาระหลักที่เข้าสู่กระแสในทุกภาคส่วนของการพัฒนา

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- ชุมชนตระหนักถึงความจำเป็นและได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคนพิการและสมาชิกในครอบครัว
- มีการลดหรือกำจัดอุปสรรคในชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนพิการและสมาชิกในครอบครัว
- ชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและการใช้ทรัพยากรของชุมชนเพื่อพัฒนาโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนที่ยั่งยืนได้
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดตั้งและบริหารโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนที่ตั้งขึ้น

มโนทัศน์หลัก

นิยามของคำว่า “ชุมชน”

ชื่อเรียกที่ว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน นั้นชี้ชัดอยู่แล้วว่าชุมชนจะต้องมีบทบาทสำคัญในโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนใดๆ “ชุมชน” ในที่นี้คือคำที่ใช้เรียกกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ด้วยกันในรูปแบบวิถีชีวิตในลักษณะหนึ่งอย่างเหนียวแน่นอย่างไรก็ตาม ชุมชนก็ไม่ได้ประกอบด้วยสมาชิกที่มีลักษณะเดียวกันไปเสียหมด สมาชิกในชุมชนมักจะมีลักษณะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีความสนใจและความใฝ่ฝันที่แตกต่างกันด้วย(12) ยกตัวอย่างเช่นในชุมชนชนบทแบบ “ดั้งเดิม” สมาชิกอาจจะมีจากกลุ่มชนในท้องถิ่น ที่ใช้ภาษาต่างกัน มีความเชื่อในเรื่องศาสนาต่างกัน และมีธรรมเนียมปฏิบัติในเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เป็นต้น

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน

ชุมชนประกอบด้วยคน กลุ่มคนและองค์กรต่างๆ ในจำนวนนี้หลายคน หลายกลุ่มหรือหลายองค์กรก็อาจเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนซึ่งรวมถึงคนพิการและสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนฝูง ครูที่โรงเรียน กลุ่มพึ่งพาตนเอง องค์กรเพื่อคนพิการและหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นด้วย เนื้อหาในบท “การจัดการ” (ใน “หนังสือบทนำ”) มีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนสรุปบทบาทและความรับผิดชอบหลักของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โปรดอย่าลืมด้วยว่าในแต่ละชุมชนก็จะมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางกลุ่มที่มีแรงโน้มน้าวมากกว่าผู้อื่น (อาทิ หัวหน้าเผ่า ผู้นำทางศาสนาหรือผู้นำทางการเมือง) ซึ่งพวกเขา มักมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับชุมชนนั้นๆ

ความพิการในแง่ของการเป็นปัญหาระดับชุมชน

ปัญหาของการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ การศึกษา น้ำและสุขอนามัย ที่พิศอกาศัย การเดินทางและสิ่งแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีผลต่ออัตราการเกิดความพิการทั้งสิ้น (ดองค์ประกอบ “สุขภาพ”) ดังนั้นความพิการจึงเป็นปัญหาสำคัญภายในชุมชนแต่ในขณะเดียวกันก็มักจะเป็นปัญหาที่ถูกเพิกเฉยด้วยเช่นเดียวกัน

ชุมชนจำนวนมากมีอุปสรรคที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการและสมาชิกในครอบครัวของพวกเขา ได้แก่ อุปสรรคทางด้านกายภาพ/สิ่งแวดล้อม อุปสรรคทางด้านทัศนคติ อุปสรรคทางด้านวัฒนธรรม อุปสรรคทางด้านบริการ อุปสรรคทางด้านระบบและอุปสรรคทางด้านนโยบาย อุปสรรคต่างๆ ที่คนพิการและครอบครัวต้องประสบดังกล่าวนี้มีขยายความไว้อย่างชัดเจนแล้วในองค์ประกอบต่างๆ ของคู่มือนี้ และถือเป็นเรื่องสำคัญที่เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะต้องสามารถพิจารณาให้พบและสร้างความเข้าใจในอุปสรรคต่างๆ ที่ปรากฏในแต่ละชุมชนซึ่งส่งผลต่อคนพิการและครอบครัวของคนพิการเหล่านั้นมากที่สุด

การขับเคลื่อนชุมชน

ในภาคของการพัฒนา มักจะมุ่งเน้นให้ชุมชนมีบทบาทหลักในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอยู่แล้ว ชุมชนจะไม่ใช่เพียงเป็นผู้รับเงินให้และบริการเท่านั้น เพราะในมุมมองใหม่ ชุมชนสามารถที่จะพิจารณาปัญหาและตัดสินใจปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด และมีความสามารถในการดำเนินการตามความเหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาแบบครอบคลุมที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางดังนั้นจึงเป็นที่ยอมรับกันว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญมากในกระบวนการพัฒนา กล่าวคือ ฝ่ายต่างๆ จะต้องรับฟังชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการตัดสินใจและกิจกรรมต่างๆ ที่จะมีผลต่อวิถีชีวิตของสมาชิก (ดู “หนังสือบทนำ”)

การขับเคลื่อนชุมชนเป็นกลยุทธ์ที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนใช้เพื่อทำให้ประเด็นเรื่องความพิการเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องร่วมใจกันแก้ไข ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นการละเลยของคนพิการเท่านั้น โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถใช้กลยุทธ์นี้เพื่อทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน และทำให้เกิดการพัฒนาแบบครอบคลุมได้ เมื่อโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานของตนแล้วก็ย่อมที่จะเกิดประโยชน์กับคนพิการและสมาชิกในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าเงินทุนและการสนับสนุนต่างๆ จะได้หมดไปแล้วก็ตาม

กรอบที่ 9-สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย

สร้างสะพานเพื่อกระตุ้นชุมชน

เมื่อเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคนหนึ่งในจังหวัดอาตามาของประเทศเอธิโอเปียเห็นว่า สะพานข้ามแม่น้ำซารุดทำให้คนพิการที่เดินทางสัญจรข้ามสะพานนี้ไม่ได้รับความสะดวกเช่นเดียวกับคนปกติอื่นๆ มีคนจำนวนมากประสบอุบัติเหตุอย่างเช่นเด็กน้อยคนหนึ่งซึ่งก้าวพลาดจนตกจากสะพานลงมาแขนหัก เจ้าหน้าที่รายนั้นจึงติดต่อโรงเรียนและหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น เพื่อให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าวโดยขับเคลื่อนให้ชุมชนช่วยกันระดมทั้งทุนและแรงงาน ในที่สุดจึงมีการสร้างสะพานขึ้นใหม่โดยความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในขั้นตอนของการก่อสร้าง หลังจากการสร้างสะพานใหม่สำเร็จแล้วหน่วยงานรัฐดังกล่าวยังมีความตั้งใจที่จะสร้างประโยชน์ให้กับคนพิการเพิ่มเติมอีกด้วยจึงได้ปรับปรุงโรงเรียนในพื้นที่ต่อเพื่อให้เด็กพิการสามารถเข้าถึงบริเวณต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจึงพบว่าชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่ดีและสามารถกระตุ้นชุมชนให้มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองได้ แม้ในกรณีที่ทรัพยากรมีจำกัดหากแต่ยังสามารถปฏิบัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่แนวคิดนั้นเป็นความคิดริเริ่มของชุมชนเอง

•

กิจกรรมแนะนำ

เนื่องจากการขับเคลื่อนชุมชนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ส่วนประกอบย่อยนี้จึงไม่มีการกำหนดแนวทางเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ให้ เสนอกรอบของกิจกรรมในลักษณะกว้างๆ และสืบเนื่องกับหัวข้อต่างๆ แทน กิจกรรมเหล่านี้หลายกิจกรรมจะเหมือนกับที่พบในส่วนอื่นๆ ของคู่มือนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบท “การจัดการ”

ศึกษาเกี่ยวกับชุมชน

ในการที่จะขับเคลื่อนชุมชนเพื่อให้แก้ไขปัญหาเรื่องความพิการและสนับสนุนการพัฒนาและการจัดตั้งโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้นั้นจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับตัวชุมชนเองให้ลุ่มลึกเสียก่อน โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทที่ผู้คนใช้ชีวิตอยู่ ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐศาสตร์ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนนั้นประสบอยู่ ในส่วนนี้จึงควรใช้แนวทางการวิเคราะห์สถานการณ์เนื่องจากเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือนี้ระบุไว้ในบท “การจัดการ” แล้ว

ก่อนการขับเคลื่อนชุมชน เจ้าหน้าที่โปรแกรมฯ ต้องพิจารณาถึงโครงสร้างทางอำนาจในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้นๆ เสียก่อนว่า ใครคือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจในชุมชน อย่างเช่นผู้นำของรัฐบาลท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มและองค์กรในชุมชน (กลุ่มพึ่งพาตนเอง องค์กรเพื่อคนพิการ) ตลอดจนบุคคลอื่นๆ ในชุมชนซึ่งอาจจะมีอิทธิพลต่อภาคส่วนต่างๆ ของการพัฒนาด้วย (เช่น ครูในภาคการศึกษา) โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางอำนาจเหล่านี้เพราะว่าคนที่มีความอำนาจและอิทธิพลต่อสมาชิกในชุมชนจะสามารถขับเคลื่อนหรือโน้มนำให้สมาชิกสนับสนุนความคิดริเริ่มต่างๆ ที่มีเกิดขึ้นในชุมชนได้

นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนก็ควรมุ่งเน้นไปที่การสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมที่เป็นอยู่กับคนพิการและสมาชิกในครอบครัวในปัจจุบันด้วย พฤติกรรมที่บุคคลกระทำต่อผู้อื่นมักจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคลคนนั้น หากสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวก็อาจพอจะอนุมานได้ว่าเขาไม่เคารพ ดูหมิ่นเหยียดหยามหรือเมินเฉยต่อคนพิการอย่างไรบ้างหรือไม่

สร้างความเชื่อใจและความน่าเชื่อถือภายในชุมชน

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องใช้เวลาสักระยะหนึ่ง เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนเกิดความเชื่อใจและรู้สึกนับถือ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจึงควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- ขออนุญาตผู้นำในท้องถิ่นก่อนที่จะเริ่มทำหน้าที่ในชุมชน
- วางตัวให้ผู้อื่นได้เห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเพื่อสนับสนุนผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ
- ติดต่อกับผู้มีส่วนร่วมต่างๆ ในชุมชนเพื่อทำความรู้จักกันให้มากขึ้น ศึกษาและเข้าใจปัญหาของเขาเหล่านั้นมากขึ้นและหาวิธีที่จะทำงานร่วมกับเขาให้ได้ดีที่สุด
- แบ่งปันข้อมูลและติดตามข่าวสารที่ทันสมัยเกี่ยวกับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ
- ซื่อสัตย์และโปร่งใส และจะไม่สัญญากับชุมชนในเรื่องที่ไม่สามารถทำได้

ยกระดับความตระหนักภายในชุมชน

ในการที่จะขับเคลื่อนชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและขอรับการสนับสนุนในด้านการช่วยเหลือและพัฒนาคนพิการ สมาชิกในชุมชนจะต้องสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความพิการเสียก่อนและเริ่มทำความเข้าใจว่าเหตุใดเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญและมีสิ่งใดบ้างที่ตนเองสามารถทำได้เพื่อเป็นการช่วยเหลือ โดยทั่วไปสมาชิกในชุมชนจำนวนมากมีความรู้เกี่ยวกับความพิการจำกัดดังนั้น พวกเขาจึงมักจะมีทัศนคติและแสดงพฤติกรรมที่เป็นลบต่อคนพิการ ทำให้ความพิการอาจถูกมองว่าเป็นเพียงเรื่องของภาวะด้านสุขภาพและการตอบสนองต่อปัญหานั้นก็อาจอยู่ในรูปของความสงสารและตราหน้าให้เกิดความอับอาย

เจ้าหน้าที่โปรแกรมฯ สามารถสอนและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความพิการให้สมาชิกในชุมชนได้หลายทางด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่นโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนอาจจะใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การสวมบทบาท การใช้แฟลชการ์ด การเล่าเรื่องและการร้องเพลง การแสดงละคร การแสดงหุ่นกระบอก การใช้โปสเตอร์ ภาพยนตร์และวิทยุเป็นต้น

สิ่งสำคัญที่ควรพึงระลึกถึงขณะที่ดำเนินการยกระดับความตระหนักเรื่องความพิการในชุมชน ได้แก่

- สารที่สื่อไปยังผู้รับจะต้องเรียบง่าย
- วิธีการที่ใช้จะต้องเหมาะสมสำหรับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
- คนพิการมีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมยกระดับความตระหนักโดยตรง
- ทัศนคติและพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาอันจึงจะเปลี่ยนแปลงได้ และจะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

กรอบที่ 10- สาธารณรัฐเคนยา

ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป

คาลูมเป็นเด็กชายซึ่งเป็นโรคลมชักและอาศัยอยู่กับครอบครัวในชุมชนแถบชนบทของประเทศเคนยา คาลูมมีภาวะทุพพลภาพทางด้าน การเคลื่อนไหวเนื่องจากขาของเขาหดตัวหลังที่เขาเกิดอาการชักอยู่ใกล้กองไฟแล้วล้มตัวถูกไฟไหม้ ทักษะการสื่อสารของเขาพัฒนาอย่างล่าช้า เพราะเขาถูกเก็บซ่อนไว้ในบ้าน เพื่อแยกเขาออกจากผู้อื่นทั่วไป ครอบครัวของคาลูมจึงจัดว่าเป็นกลุ่มคนที่ถูกกีดกันในชุมชนเพราะความพิการของเขาซึ่งทำให้พวกเขาไม่สามารถหาเลี้ยงชีพขั้นพื้นฐานได้ตามปกติอีกด้วย

เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนไปพบคาลูมขณะที่กำลังสำรวจหาคนพิการในเขตนั้น เจ้าหน้าที่นำคาลูมไปยังศูนย์สุขภาพเพื่อรับยาควบคุมอาการชัก จากนั้นจึงมีการนัดหมายกับ Kenya Medical Research Institute (KEMRI) ร่วมกับ Association of People with Disabilities Kenya (APDK) เพื่อให้จัดเตรียมการผ่าตัดแก้ อาการขาหดให้กับคาลูม นอกจากนี้คาลูมยังได้รับการบำบัดขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับทักษะของตนอีกด้วย ต่อมาในภายหลังเจ้าหน้าที่ภาคสนามของ KEMRI ได้ทำหน้าที่ตรวจติดตามผลการรักษาของคาลูมและการดูแลของครอบครัวของเขาเป็นประจำทุกเดือน

สำหรับเรื่องการทำความเข้าใจกับชุมชนในประเด็นของปัญหาความพิการนั้น ทางโปรแกรมฯ ได้จัดทำผ่านทาง การประชุมซึ่งนำโดยหัวหน้าหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของ KEMRI ช่วยอธิบายให้ชุมชนเข้าใจว่าโรคลมชักนั้นไม่ได้เป็นโรคติดต่อและคนเราไม่ได้เกิดความพิการกันได้ง่ายๆ การใช้ไสยศาสตร์แต่อย่างใด ถือเป็นหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนทุกคนที่จะต้องช่วยกันดูแลเด็กพิการและครอบครัวของเขาเหล่านั้น การสื่อสารกับสมาชิกในชุมชนเป็นประจำจะ ช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ผู้คนมีต่อคนพิการและครอบครัวได้ ดังจะเห็นได้จากสมาชิกในชุมชนบางคนถึงกับช่วยกันสร้างบ้านให้กับครอบครัวของคาลูมด้วยซ้ำ

กระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมีพันธกิจสำคัญที่จะต้องกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน เข้ามาร่วมแก้ไข ปัญหาเรื่องความพิการและร่วมกันแสวงหาแนวทางพัฒนาแบบครบรวม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ในชุมชน จำเป็นต้องได้รับการติดต่อและกระตุ้นเพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการก่อเกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชน เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเป็นกลยุทธ์ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวมในที่สุดไม่เฉพาะแต่เพียงแค่นักพิการเท่านั้น ดังนั้นการใช้แนวทางต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกร่วมและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกลยุทธ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน (มนทัศน์ ปรัชญา เป้าหมาย วัตถุประสงค์) จะเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก

สิ่งสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วม คือ เจ้าหน้าที่ของโปรแกรมจะต้องทำความเข้าใจว่าสิ่งใดบ้างที่สามารถใช้กระตุ้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ในขั้นตอนเริ่มแรกของการขับเคลื่อนชุมชนอาจจะต้องใช้สิ่งจูงใจเพื่อให้เกิดความสนใจและเพื่อกระตุ้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(11)อย่างไรก็ดีโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนควรจะทำงานเพื่อให้ความมั่นใจว่า สมาชิกทุกภาคส่วนของชุมชนเข้าใจในคุณค่าของการมีส่วนร่วมของตนและมีความพึงพอใจที่ตนเอง

ได้รับผ่านทางการมีส่วนร่วมนั้นมากกว่าการใช้สิ่งจูงใจหรือรางวัล โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนอาจเชื่อเชิญให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับรายหลักๆ ในชุมชน(ผู้นำชุมชน) เข้าร่วมสังเกตกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนหรือจัดทัศนศึกษาไปเยี่ยมชมชุมชนอื่นซึ่งมีกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนที่กำลังดำเนินงานได้ดีอยู่แล้ว

สร้างโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม

ชุมชนประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของหลากหลายกลุ่มซึ่งมีความคิดเห็น แนวคิด ลำดับความสำคัญและสิ่งที่มุ่งหวังแตกต่างกัน สำหรับการขับเคลื่อนชุมชนนั้น ทางโปรแกรมฯ ไม่จำเป็นต้องติดต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกรายพร้อมกัน ทั้งนี้เพราะสามารถขับเคลื่อนบางส่วนของชุมชนในเวลาที่แตกต่างกันได้เพื่อให้มีส่วนร่วมในแง่มุมต่างๆ ของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนให้มากที่สุด

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาคนพิการ ควรที่จะได้รับการรับเชิญให้มาร่วมในกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนที่แตกต่างกัน เช่น ในการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อช่วยยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับความจำเป็นของชุมชน สิทธิ ทรพยากร ความสามารถและบทบาท (ดู “การจัดการ”) เป็นต้น

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องพิจารณาให้เห็นถึงอุปสรรคที่อาจขัดขวางมิให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมได้ และร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้เพื่อเอาชนะอุปสรรคดังกล่าว อุปสรรคในการเข้าร่วมได้แก่ เวลาที่อาจจะอย่างจำกัด ข้อห้ามทางวัฒนธรรม ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่องานหรือขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

นำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์มาพบกัน

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนพิการให้มาพบกันเพื่อเริ่มการหารือและเจรจาอันจะนำไปสู่การลงมือทำและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ แก่คนพิการ วิธีการที่ดีวิธีการหนึ่งก็คือการจัดประชุมเป็นประจำกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ในชุมชน และเจ้าหน้าที่โปรแกรมฯ จะต้องไม่ลืมนำสิ่งถึงสมดุลงค์แห่งอำนาจในการประชุมเช่นที่ว่านี้ด้วยเพื่อที่ว่ากลุ่มคนที่อ่อนแอกว่าจะได้ไม่ถูกกีดกันออกไปหรือถูกทำให้สูญเสียศักยภาพ

สร้างความสามารถในชุมชน

สมาชิกในชุมชนมีบทบาทสำคัญในโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน ดังนั้น ทางโปรแกรมฯ จึงจำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าพวกเขาเหล่านี้ต้องการการฝึกอบรมในรูปแบบใดบ้าง เพื่อยกระดับทักษะและความรู้ของตน การสร้างความสามารถมีรายละเอียดระบุไว้ในบท “การจัดการ” แล้วจึงจะไม่กล่าวรายละเอียดซ้ำอีกในที่นี้

ร่วมยินดีเมื่อเกิดความสำเร็จ

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนต้องทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนรู้สึกว่่า เจ้าหน้าที่กำลังตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่พวกเขาได้ทำและความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น เพื่อที่พวกเขาจะได้มีแรงกระตุ้นและมีส่วนร่วมต่อเนื่องในระยะยาวการร่วมแสดงความยินดีในความสำเร็จนี้จะถือว่่าเป็นการเติมพลังให้กับชุมชน อันจะเป็นการดึงดูดความสนใจจากผู้อื่นมากยิ่งขึ้นทั้งภายในและภายนอกชุมชนและก่อให้เกิดการสนับสนุนโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและการพัฒนาแบบครบรอบรวมมากยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมในทางการเมือง

บทนำ

คำว่า “การเมือง” หากจะนิยามแบบแคบก็หมายถึงกิจกรรมของรัฐบาล นักการเมืองหรือพรรคการเมือง แต่หากนิยามแบบกว้างก็จะหมายรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ระหว่างบิดามารดากับบุตร ระหว่างคนปกติและคนพิการ และการเคลื่อนไหวของอำนาจในทุกระดับปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

การมีส่วนร่วมในทางการเมืองหมายรวมถึงกิจกรรมหลากหลายรูปแบบซึ่งบุคคลใช้เพื่อก่อให้เกิดและแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่มีต่อโลกและรูปแบบที่มีการใช้ในการปกครองโลกนั้น รวมถึงความพยายามที่จะมีส่วนร่วมและ โน้มน้าวการตัดสินใจต่างๆ ซึ่งจะส่งผลต่อชีวิตตนเอง กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่การพิจารณาปัญหาเรื่องความพิการหรือปัญหาสังคมอื่นในระดับบุคคลหรือระดับครอบครัวการเข้าร่วมในองค์กรเพื่อคนพิการหรือกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ และการรณรงค์ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคหรือระดับชาติ หรือสูงขึ้นไปถึงกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มรูปแบบ อาทิ การลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมกับพรรคการเมืองหรือการลงรับสมัครเลือกตั้งเสียเอง เป็นต้น

ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการเมืองได้ และสิทธิที่จะมีส่วนร่วมดังที่กล่าวนั้นนั้นรวมถึงกลุ่มคนพิการด้วย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ข้อ 29 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและชีวิตสาธารณะระบุไว้ว่า “พรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลจะต้องรับประกันสิทธิในทางการเมืองของคนพิการและโอกาสที่คนพิการจะได้ใช้สิทธินั้นอย่างเท่าเทียมกันกับผู้อื่น”(5)

คนพิการอาจต้องประสบอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และอาจเลือกที่จะไม่มีส่วนร่วม เพราะเห็นว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาเหล่านั้นมักถูกเพิกเฉยและ/หรือพวกเขาารู้สึกว่าตนไม่มีอำนาจที่จะโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการตัดสินใจในเรื่องใดๆ ได้ การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยคนพิการเองเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเสริมพลังเพราะหากคนพิการไม่เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่านี้ ก็จะไม่มีการได้ยินเสียงเรียกร้องของพวกเขา และอาจจะก่อให้เกิดการสูญเสียสิทธิในด้านความเท่าเทียมกับผู้อื่น ทั้งในด้านการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การศึกษา สภาพความเป็นอยู่และสังคมอีกด้วย

กรอบที่ 11 – สาธารณรัฐยูกันดา

ประสบการณ์จากเมืองกุลู

National Union of Disabled Persons of Uganda (NUDIPU) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1987 เพื่อรณรงค์ให้เกิดการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับคนพิการและเพื่อให้คนพิการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการจัดตั้งโปรแกรมเพื่อคนพิการโดยร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับรัฐบาล สังคมในภาคพลเรือนและสาธารณะ หลังจากที่ NUDIPU ดำเนินการโน้มน้าวหน่วยงานภาคการเมืองอยู่เป็นเวลาหลายปี ขณะนี้จึงได้มีสมาชิกสภา 5 คนเป็นตัวแทนของคนพิการแล้ว และยังมีสมาชิกของคณะกรรมการในหน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นในระดับเขตและแขวงเป็นตัวแทนอีกจำนวนมากด้วย

ยูกันดามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเหมือนเช่นในประเทศอื่นๆหลายประเทศ อาทิ บัญญัติสหภาพคนพิการ ค.ศ. 2003 นโยบายเกี่ยวกับความพิการ ค.ศ. 2003 บัญญัติคนพิการ ค.ศ. 2006 และบัญญัติโอกาสที่เท่าเทียมกัน ค.ศ. 2007 สำหรับบัญญัติ สำหรับปี ค.ศ. 2006 นั้นมีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าถึงและโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้วย

กฎหมายลักษณะเดียวกันนี้มีอยู่ในประเทศอื่นด้วย แต่การบังคับใช้กลับขาดประสิทธิภาพ และสังคมก็ไม่ทราบเลยว่ามีความหมายเหล่านี้หรือว่ากฎหมายเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับตนเอง NUDIPU เชื่อว่า “หากผู้ใช้ไม่ออกมาเรียกร้องสิทธิของตน บัญญัติต่างๆ ก็จะเป็นมีความหมายเป็นแค่เพียงกระดาษและผู้ใช้ก็จะได้ไม่ประโยชน์เลย”

Centenary Rural Development Bank Ltd ในเมืองกุลู ประเทศยูกันดาเป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่คนพิการไม่สามารถเดินทางเข้าไปใช้บริการได้ อาคารแห่งนี้มีบันไดหลายขั้นทำให้คนที่มีความทุพพลภาพด้านการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่จะต้องนั่งรถเข็นเข้าสู่อาคารได้ยาก NUDIPU ได้คุยกับธนาคารถึงปัญหานี้ แต่ธนาคารปฏิเสธที่จะปรับปรุงทางเข้าอาคารเพื่อให้คนพิการเข้าถึงได้โดยสะดวกขึ้น

บัญญัติคนพิการ ค.ศ. 2006 ระบุว่า “หน่วยงานทั้งปวงในภาครัฐและภาคเอกชนมีความรับผิดชอบในการจัดทางเข้าที่เหมาะสมให้กับคนพิการและห้องน้ำที่ได้มาตรฐานสากล” NUDIPU นำเรื่องนี้ไปฟ้องศาล หลังจากที่มีการไต่สวนหลายครั้งผู้พิพากษาจึงมีคำตัดสินไปในทิศทางที่ NUDIPU ต้องการ นั่นก็คือการสั่งให้ธนาคารทำทางเข้าสำหรับคนพิการจ่ายค่าธรรมเนียมต่างๆ ทางศาลที่เกิดขึ้นด้วย จากคำตัดสินนี้ทำให้ผู้บริหารของ Centenary Bank สั่งให้สาขาทั้งหมดในประเทศแก้ไขสภาพอาคารให้คนพิการสามารถเข้าไปใช้บริการได้

ประสบการณ์จากเมืองกุลูนี้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคณะผู้รณรงค์เพื่อคนพิการ ซึ่งจะเห็นได้ว่า คนพิการและสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องมีความตระหนักทางการเมืองจึงจะบรรลุสิทธิของตนเองได้ เหตุการณ์นี้เป็นเครื่องยืนยันอีกด้วยว่าคนพิการเองที่จะต้องขับเคลื่อนการรณรงค์อย่างเป็นระบบเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิของตนและจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชน

เป้าหมาย

คนพิการมีส่วนร่วมในชีวิตการเมืองและชีวิตสาธารณะอย่างเท่าเทียมกันกับผู้อื่น

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือการทำให้เกิดความมั่นใจว่า

- คนพิการและครอบครัวมีข้อมูล ทักษะและความรู้ที่ทำให้เขาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองและมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมเช่นนั้น
- สังคมรับทราบถึงประเด็นปัญหาเรื่องความพิการและจะต้องเป็นวาระสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาในขั้นตอนของการตัดสินใจทางการเมือง และเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนานโยบายและโปรแกรมต่างๆ

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมีความตระหนักเกี่ยวกับระบบการเมืองมากขึ้น
- คนพิการและสมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักเกี่ยวกับระบบการเมืองมากขึ้น
- รัฐบาลและสังคมภาคพลเรือนตระหนักถึงปัญหาเรื่องความพิการและสิทธิของคนพิการและครอบครัวในการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง
- มีการลดหรือกำจัดอุปสรรคซึ่งทำให้คนพิการและครอบครัวไม่สามารถมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้

มโนทัศน์หลัก

อำนาจและการตัดสินใจ

อำนาจคือความสามารถในการตัดสินใจโดยอาศัยซึ่งความรู้และมีอิสรภาพในการลงมือทำสิ่งใด ๆ การตัดสินใจเป็นเรื่องของคนที่มีอำนาจและโดยทั่วไปในทุกสังคมก็จะมีคนบางคนที่มีความอำนาจมากกว่าผู้อื่นเพราะปัจจัยต่างๆ อาทิ อายุ บทบาทของเพศ เชื้อชาติ การเป็นสมัครพรรคพวกทางการเมือง สถานการณ์เศรษฐกิจ (13) อำนาจมีอยู่ในทุกระดับของสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัวขึ้นไปจนถึงระดับรัฐบาล การสร้างความเข้าใจว่าใครเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจและเหตุใดเขาจึงมีอำนาจเช่นนั้นเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อุปสรรคในการมีส่วนร่วมในทางการเมือง

บุคคลจะประสบอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในลักษณะที่คล้ายกับอุปสรรคที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในองค์ประกอบอื่นๆ ของคู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน อุปสรรคดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้

- ความยากจน – คนจนจะมุ่งให้ความสนใจในกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อความอยู่รอดเป็นหลัก ความต้องการพื้นฐานของคนจนจะต้องได้รับการเติมเต็มเสียก่อน เขาเหล่านั้นจึงจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ มิฉะนั้นแล้วคนจนก็จะมีเวลาหรือมีความสนใจจำกัด
- การศึกษา – หากไม่มีข้อมูลและความรู้ บุคคลก็จะไม่สามารถมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างมีความหมายได้
- ความโดดเดี่ยวทางสังคม – เครื่องช่วยในการสนับสนุนและส่งเสริมให้คนพิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองมีอยู่ในระดับจำกัด
- ปัจจัยส่วนบุคคล – คนบางคนอาจจะมีความมั่นใจหรือแรงกระตุ้นที่จะมีส่วนร่วมในระดับที่ต่ำ

- การถูกตราหน้าและการแบ่งแยก – ประชาชนกลุ่มใหญ่ในสังคมอาจมีอคติ รู้สึกหวาดกลัวและไม่สบายใจต่อคนพิการดังนั้นจึงอาจจะไม่สนับสนุนให้คนพิการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ
- การขาดกระบวนการที่เป็นมิตรต่อคนพิการ – อุปสรรคในเชิงกายภาพหรือสภาพแวดล้อมทำให้คนพิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้อย่างยากลำบาก เช่น ไม่สามารถเดินทางเข้าไปในคูหาเลือกตั้งได้
- การขาดบุคคลตัวอย่าง – หลายประเทศหรือหลายชุมชนมีคนพิการที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับสูงจำนวนค่อนข้างน้อย
- อุปสรรคทางกฎหมาย – หลายประเทศไม่อนุญาตให้คนพิการออกเสียงเลือกตั้ง เช่น คนที่มีปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องพิจารณาความเป็นจริงว่าคนพิการซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีรายได้ต่ำจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้มากเพียงเท่าใด และกิจกรรมต่างๆ ได้คำนึงถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่คนพิการแล้วหรือไม่

ความพิการในฐานะปัญหาทางการเมือง

คนพิการและสมาชิกในครอบครัวต้องตกอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบหลายรูปแบบเพราะรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายกำหนดนโยบายไม่ได้มุ่งแก้ปัญหาหลักบางประการของความพิการ อาทิ อุปสรรคทางสังคมและความรู้สึกแบ่งแยกดังจะเห็นได้จาก ความต้องการจำเป็นของคนพิการไม่เคยปรากฏในลำดับต้นของนโยบายใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่ที่ทรัพยากรมีจำกัด เมื่อเป็นเช่นนี้โปรแกรมกระแสหลักและการให้บริการโดยเฉพาะสำหรับความพิการต่างๆ จึงมีจำนวนน้อยมาก และหากมีการระบุถึงปัญหาเรื่องความพิการในนโยบายแล้ว การบังคับใช้ก็ยังคงขาดประสิทธิผล จนเป็นเหตุให้ยังคงมีอุปสรรคในสังคมหลากหลายรูปแบบที่คนพิการยังต้องเผชิญต่อไป

รัฐบาล

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนควรมีความเข้าใจว่ารัฐบาลควรดำเนินงานอย่างไรจึงจะสามารถสร้างพันธมิตรและโน้มน้าวให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อสถานภาพของคนพิการได้ อาทิ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการทางการเมือง อำนาจไหลผ่านโครงสร้างที่วุ่นวาย และตนจะโน้มน้าวภาคส่วนต่างๆ นี้ได้อย่างไร โดยทั่วไป รัฐบาลมักประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) ฝ่ายบริหาร (รัฐบาลและบริการภาคพลเรือน) และฝ่ายตุลาการ (ศาล) ประเทศนั้นถูกแบ่งเป็นพื้นที่การปกครองต่างๆ รัฐบาลก็มีหลายระดับ อาทิ ระดับท้องถิ่น ระดับเขต ระดับภูมิภาคและระดับชาติ ทั้งสามองค์ประกอบนี้ในแต่ละระดับอาจมีหน่วยงานนิติบัญญัติที่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อทำหน้าที่ออกกฎหมาย ฝ่ายนิติบัญญัตินี้ได้รับการเลือกตั้งจากคนในพื้นที่ ซึ่งในระดับที่เล็กที่สุดจะเป็นสภาหมู่บ้านจากนั้นจึงเป็นสภาเขตหรือสภามณฑลแล้วจึงเป็นรัฐสภา

โคเวต้าทางการเมือง

หลายประเทศมีการกันที่นั่งของผู้แทนในรัฐสภาจากการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับชาติและ/หรือ ตำแหน่งงานในรัฐบาลจำนวนประมาณหนึ่งเปอร์เซ็นต์สำหรับกลุ่มชนชายขอบของสังคมเพื่อให้คนเหล่านี้มีผู้แทนในระบบการเมือง อาทิ ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อย คนพิการ ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าการจัด “โคเวต้า” “การแทรกแซงเชิงบวก” หรือ “การแบ่งแยกในทางที่ดี”

กิจกรรมแนะนำ

ทำให้เกิดความมั่นใจว่า เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมีความตระหนักถึงระบบ

การเมือง

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องมีความเข้าใจว่ารัฐบาลควรบริหารงานต่างๆ อย่างไรเพื่อให้สามารถสร้างพันธมิตรและโน้มน้าวให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถสร้างความตระหนักได้โดย

- พิจารณาและค้นหากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความพิการและภาคการพัฒนา
- วิจัยบทบาทของรัฐบาลและความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานใดรับผิดชอบเรื่องใดและใครมีอำนาจในการตัดสินใจ
- ศึกษาโครงสร้างทางการเมืองในระดับท้องถิ่นว่า การตัดสินใจของรัฐบาลส่งผ่านลงมาถึงระดับนี้ได้อย่างไร และในระดับท้องถิ่นเองมีอำนาจในการตัดสินใจบ้างหรือไม่
- พบปะกับผู้แทนจากภาคการเมืองและผู้แทนจากฝ่ายค้านด้วยโดยไม่ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะต้องวางตัวเป็นกลาง กล่าวคือ ไม่ฝักใฝ่ในพรรคการเมืองหรือตัวอำนาจใดๆ

อำนวยความสะดวกการเสริมสร้างความตระหนักทางการเมือง

คนจำนวนมากรวมถึงคนพิการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนจนอาจยังไม่ค่อยตระหนักถึงสิทธิทางการเมือง เช่น พวกเขาอาจยังไม่รู้ว่าวิธีการออกเสียงเลือกตั้งทำอย่างไร หรืออาจไม่รู้ว่ามีความหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิคนพิการหรืออนุสัญญาาระดับนานาชาติ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เป็นต้น โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ดังนี้

- ส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ที่พิการเข้าร่วมหลักสูตรการอ่านและเขียน (คู่มือประกอบ “การศึกษา”)
- สนับสนุนให้คนพิการสามารถเข้าถึงโครงการรณรงค์และการฝึกอบรมที่เน้นเรื่องสิทธิเป็นสำคัญ
- เชื่อมโยงคนพิการให้เข้าสู่กลุ่มพึ่งพาตนเองและองค์กรเพื่อคนพิการ เพื่อที่เขาเหล่านั้นจะได้เรียนรู้ทักษะที่มีประโยชน์ สำหรับเป็นพื้นฐานในการสร้างการมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น การพูดในที่สาธารณะ การแก้ปัญหาและการรณรงค์
- ทำให้แน่ใจได้ว่ากิจกรรมต่างๆ เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ แสดงออกซึ่งความคิดเห็น โดยจะต้องครอบคลุมกลุ่มเด็กและวัยรุ่น เพื่อให้เขาได้คิด ตัดสินใจและเข้าใจในผลที่จะตามมาจากการกระทำของตนเอง

ยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องความพิการในระบบการเมือง

การแบ่งแยกและการกีดกันคนพิการมักเกิดจากความเมินเฉยและการขาดความรู้ของภาครัฐดังนั้น กลยุทธ์อีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองก็คือการยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องความพิการในระบบการเมือง กิจกรรมแนะนำ ได้แก่

- ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นทราบว่ามีกฎหมายเกี่ยวกับความพิการอยู่ด้วย
- จัดการฝึกอบรมเพื่อยกระดับความตระหนักเรื่องความพิการกับสภาท้องถิ่น และคนพิการควรจะมีบทบาทเป็นผู้นำในการฝึกอบรมเช่นนี้ด้วย
- ชักนำผู้นำทางการเมืองและตัวแทนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยชุมชนและคนพิการ อาทิ เชิญให้มาร่วมพิธีเปิดโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน โปรแกรมใหม่หรือกิจกรรมวันคนพิการสากล ตามธรรมดา ผู้นำทางการเมืองและผู้แทนเหล่านี้ต้องการให้สังคมเห็นอยู่แล้วว่าตนทำประโยชน์ให้ประชาชนในเขตของตนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจึงจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากจุดนี้

อำนวยความสะดวกการเข้าถึงกระบวนการทางการเมือง

เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องเข้าใจอุปสรรคต่างๆ ที่ขวางกั้นไม่ให้ คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ และร่วมมือกับกลุ่มพึ่งพาตนเอง องค์กรเพื่อคนพิการและหน่วยงานอื่นๆ ในการลดและ/หรือกำจัดอุปสรรคเหล่านี้ กิจกรรมแนะนำ ได้แก่

- ให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นเพื่อทำให้คนพิการสามารถเดินทางเข้าไปในหน่วยเลือกตั้งและกระบวนการเลือกตั้งเช่น ปรับสภาพอาคารให้เหมาะแก่คนพิการปรับ เอกสารที่ใช้อ่านให้เข้าใจง่ายและใช้การได้โดยคนที่มีความทุพพลภาพรูปแบบต่างๆ
- ส่งเสริมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งระดับชาติและองค์กรต่างๆ แจงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นคนพิการทราบถึงสิทธิของตนและทราบว่ามึบริการให้ความช่วยเหลือใดบ้างเพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถร่วมกิจกรรมเลือกตั้งได้
- ส่งเสริมให้ผู้นำทางการเมืองและพรรคการเมืองจัดทำสื่อหาเสียงเลือกตั้งที่คนพิการเข้าถึงได้และมีภาพของคนพิการปรากฏอยู่ด้วย
- ตรวจสอบว่าคนพิการสามารถใช้บริการขนส่ง ประเภทใดเพื่อเดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนพิการที่มีความทุพพลภาพด้านการเคลื่อนไหว
- ตรวจสอบดูว่ามีตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งงานในรัฐบาลซึ่งกันไว้สำหรับกลุ่มคนชายขอบสังคมหรือไม่และส่งเสริมให้คนพิการสมัครหรือใช้สิทธิตามตำแหน่งดังกล่าวนี้

กรอบที่ 12 – สาธารณรัฐกานา

ช่วยให้คนตาบอดได้ออกเสียงเลือกตั้ง

International Foundation of Electoral Systems (IFES) ได้รับเงินสนับสนุนจากกระทรวงต่างประเทศของประเทศฟินแลนด์ให้ออกแบบและทดลองใช้บัตรลงคะแนนเลือกตั้งสำหรับคนตาบอดในประเทศกานาเพื่อให้คนตาบอดสามารถออกเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นความลับและเป็นอิสระ เพราะแต่เดิมคนตาบอดที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในประเทศกานาจำเป็นต้องพึ่งให้ผู้ช่วยของตนในการออกเสียงให้เช่นเดียวกับคนตาบอดในประเทศที่มีรายได้ต่ำส่วนมาก บัตรลงคะแนนเลือกตั้งที่นำมาทดลองใช้นี้ไม่ได้ใช้อักษรเบรลล์ แต่ใช้การสัมผัสแทน เนื่องจากผู้ใหญ่ชาวกานาที่ตาบอดและอ่านออกเขียนได้มีไม่ถึง 1% เท่านั้น บัตรลงคะแนนเลือกตั้งดังกล่าวนี้ได้นำไปทดสอบในการเลือกตั้งเมื่อปี ค.ศ. 2002 โดยได้มีการออกแบบร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของประเทศกานา Ghana Federation of the Disability Associations และ Action on Disability and Development of Ghana (14)

กลุ่มพึ่งพาตนเอง

บทนำ

กลุ่มพึ่งพาตนเองคือกลุ่มคนซึ่งรวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการเพื่อแก้ปัญหาที่สมาชิกทุกคนประสบเหมือนกันคำว่า “พึ่งพาตนเอง” ในที่นี้ อาจทำให้นึกถึงภาพของบุคคลเพียงคนเดียว อย่างไรก็ตามลักษณะสำคัญของกลุ่มพึ่งพาตนเองก็คือการสนับสนุนภายในกลุ่มเดียวกันเอง สมาชิกต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ กลุ่มพึ่งพาตนเองอาจมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็น (15) ยกตัวอย่างเช่นภายในภาคการพัฒนา จะใช้แนวทางการจัดตั้งกลุ่มพึ่งพาในฐานะกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการบรรเทาความยากจน การพัฒนามนุษย์และการเสริมพลังทางสังคม(16)ดังนั้น กลุ่มพึ่งพาตนเองจึงมักมุ่งความสนใจไปที่โปรแกรมไม่ใคร่เคร่งครัดและกิจกรรมสร้างรายได้ (คู่มือประกอบ “สภาพความเป็นอยู่”)

ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา กลุ่มคนพิการนำแนวคิดกลุ่มพึ่งพาตนเองไปใช้ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การดูแลสุขภาพ การฟื้นฟู การศึกษา ไม่ใคร่เคร่งครัดและการรณรงค์ กลุ่มพึ่งพาตนเองสามารถอำนวยความสะดวกให้เกิดการเสริมพลัง เพราะว่าการสนับสนุนให้คนพิการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม(หรือองค์กร) ใดกลุ่มหนึ่ง จะทำให้คนพิการมีหนทางที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ดู “องค์กรเพื่อคนพิการ”) ต่อไป พวกเขาจะเริ่มยกระดับความตระหนักของตนและพัฒนาความสามารถในการจัดการและลงมือทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้ (2)

แม้โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนส่วนมากจะมุ่งไปที่กิจกรรมในระดับบุคคล เช่น การให้ความช่วยเหลือโดยตรง อาทิ การบำบัดอาการขั้นพื้นฐาน แต่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเหล่านี้ก็สนับสนุนให้คนพิการและสมาชิกในครอบครัวมารวมตัวกันเพื่อก่อตั้งเป็นกลุ่มพึ่งพาตนเอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักที่จะแก้ปัญหาคือตนเอง กลุ่มพึ่งพาตนเองเป็นส่วนประกอบย่อยสำคัญในเมทริกซ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน และสามารถเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน ที่จะนำคนพิการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วยการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโครงการต่างๆ และเพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของคนพิการในกระบวนการพัฒนาด้วย (15) ส่วนประกอบย่อยนี้มุ่งเน้นประเด็นที่ว่าโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองใหม่ได้อย่างไร ทั้งนี้ ก็จะต้องพิจารณาถึงวิธีการเชื่อมโยงโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเข้ากับกลุ่มพึ่งพาตนเองของคนพิการและครอบครัวที่มีอยู่แล้ว ตลอดจนกลุ่มพึ่งพาตนเองกระแสหลักด้วย

กรอบที่ 13 – สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

กลุ่มพึ่งพาตนเองของผู้รอดชีวิตจากภัยระเบิด

Landmine Survivors Network (LSN) เริ่มดำเนินงานในจังหวัดกว๋างบินของประเทศเวียดนามตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 เครือข่ายนี้มีส่วนช่วยก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับผู้รอดชีวิตจากภัยระเบิดมากถึง 15 กลุ่ม ผู้รอดชีวิตส่วนมากมีอาการบาดเจ็บส่งผลให้เกิดภาวะทุพพลภาพแต่จุดเด่นของกลุ่มเหล่านี้ก็คือ ได้มีการรวมคนที่มีความพิการจากเหตุอื่นที่ไม่ใช่เหตุความรุนแรงเข้ามาในกลุ่มด้วย กลุ่มพึ่งพาตนเองเหล่านี้มุ่งอำนวยความสะดวกให้กับกระบวนการเสริมพลังให้กับตนเองโดยการมุ่งจัดอุปสรรคเรื่องการกีดกันทางสังคม และยกระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและปรับปรุงคุณภาพชีวิต เป้าหมายในท้ายที่สุดของการดำเนินงานของ LSN-Viet Nam ก็คือการทำให้เกิดกลุ่มพึ่งพาตนเองหนึ่งกลุ่มในทุกชุมชน

เจ้าหน้าที่ภาคสนามของ LSN-Viet Nam ซึ่งหลายคนก็เป็นคนพิการเองนั้นมีความรับผิดชอบในการสนับสนุนชุมชนต่างๆ ที่แสดงความสนใจว่าประสงค์ที่จะก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเอง เจ้าหน้าที่เหล่านี้จะเริ่มต้นด้วยการสร้างความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่นและองค์กรตัวแทนที่สำคัญๆ อาทิ สมาคมเกษตรกร สหภาพสตรีและสมาคมทหารผ่านศึก เป็นต้น

จากนั้น เจ้าหน้าที่กลุ่มนี้จะให้ความรู้เรื่องกลุ่มพึ่งพาตนเองเพื่อให้สามารถจัดตั้งกลุ่มได้ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนทางกฎหมายเพื่อการจดทะเบียนกลุ่มพึ่งพาตนเองกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น ตลอดจนจัดการประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เป็นครั้งแรกด้วย

เมื่อมีการจัดตั้งและจดทะเบียนกลุ่มพึ่งพาตนเองอย่างเป็นทางการแล้ว สมาชิกก็จะเป็นผู้บริหารงานโดยอิสระ เจ้าหน้าที่ภาคสนามก็จะลดบทบาทลง โดยจะเหลือไว้แต่การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตามความจำเป็นเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่อาจจัดการฝึกอบรมสำหรับสมาชิกกลุ่มในหัวข้อที่เกี่ยวกับความพิการและ/หรือการดำเนินงานของกลุ่ม (เช่น การดำเนินการประชุม) สมาชิกกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งอาจรวมถึงการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นให้เข้ามาหารือเรื่องบริการสุขภาพสำหรับคนพิการ การทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพและการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของคนพิการ การจัดกิจกรรมกีฬาในท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาระดับชาติ การจัดการศึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพและการรักษาโรคในกลุ่มเพื่อน การสร้างธุรกิจขนาดเล็กและโอกาสในการทำงาน และการส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของคนพิการในชุมชน กลุ่มพึ่งพาตนเองจำนวนมากทำกิจกรรมวันคนพิการแห่งชาติของประเทศเวียดนามด้วยโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ในวันนั้นและเป็นผู้นำชุมชนในการฉลองโอกาสดังกล่าว

ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่สุดประการหนึ่งของกลุ่มพึ่งพาตนเองก็คือประสิทธิภาพในการยกระดับความตระหนักของหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นเกี่ยวกับความจำเป็นของคนพิการและบทบาทที่คนพิการควรจะเป็นในการแก้ปัญหาของตนเอง ซึ่งขั้นตอนต่อไปก็คือการนำกลุ่มพึ่งพาตนเองทั้งหมดมาอยู่ภายใต้เครือข่ายเดียวกัน

เป้าหมาย

คนพิการและสมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกลุ่มต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ต้องประสบเหมือนกัน สามารถเพิ่มความแข็งแรงและยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองได้

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือการสนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการและครอบครัวให้สามารถสร้างกลุ่มพึ่งพาตนเองกลุ่มใหม่หรือทำให้กลุ่มที่มีอยู่แล้วในชุมชนดำเนินต่อเนื่องไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กลุ่มสตรีและกลุ่มไม้โครเคเรดิต บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนก็คือการส่งเสริมให้คนพิการและสมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเหล่านี้

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- เกิดกลุ่มพึ่งพาตนเองในชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนพิการและสมาชิกในครอบครัว
- สมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเองได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จะทำให้ตนสามารถสร้างประโยชน์ให้กับครอบครัวและชุมชนได้
- คนพิการและสมาชิกในครอบครัวสามารถเข้าถึงกลุ่มพึ่งพาตนเองกระแสหลักที่มีสำหรับสมาชิกอื่นๆ ในชุมชน
- กลุ่มพึ่งพาตนเองสนับสนุนโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดตั้งโปรแกรมฯ
- กลุ่มพึ่งพาตนเองร่วมมือกันเพื่อตั้งเป็นสมาพันธ์และสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง

มโนทัศน์หลัก

กลุ่มพึ่งพาตนเอง

คุณลักษณะ

คุณลักษณะของกลุ่มพึ่งพาตนเองที่เหมือนกับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน ได้แก่

- มีลักษณะเป็นการดำเนินงานด้วยความสมัครใจ โดยสมาชิกในกลุ่ม เพื่อสมาชิกในกลุ่มด้วยตนเอง มีการจัดประชุมเป็นประจำ และเปิดรับสมาชิกใหม่ๆ (17)
- ก่อตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาบางประการโดยเฉพาะ เช่น กรณีที่เด็กพิการไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ หรือกรณีที่คนพิการมีโอกาสในการสร้างรายได้ที่จำกัด
- มีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีที่มาจากความต้องการจำเป็นของสมาชิกในกลุ่มและเป็นเป้าหมายที่สมาชิกทุกคนรับทราบและเห็นพ้องต้องกัน (15)
- มีโครงสร้างอย่างไม่เป็นทางการ แต่อาจมีกฎ ข้อบังคับและแนวทางอย่างง่ายเพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มด้วยตนเอง กล่าวคือ รู้จักขอความช่วยเหลือ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ให้ความช่วยเหลือและเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง (18)
- สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยแต่ละคนมีบทบาทที่ชัดเจนและนำเอาทรัพยากรส่วนบุคคลเข้ามาช่วยสมทบเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม
- มีการตัดสินใจตามระบอบประชาธิปไตย

- มีการปกครองโดยสมาชิกและใช้ผู้บริหารภายนอกเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการก่อตั้งกลุ่มเท่านั้น (15)
- มีพัฒนาการไปตามกาลเวลาเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่กว้างขวางยิ่งขึ้น
- มีความเป็นไปได้ที่จะมารวมกันเพื่อก่อตั้งเป็นสมาพันธ์ ซึ่งจะครอบคลุมพื้นที่กว้างมากกว่าเดิม

<p>กรอบที่ 14 – สาธารณรัฐเกาหลี</p> <p>กลุ่มพึ่งพาตนเองช่วยให้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น</p> <p>ที่หมู่บ้านโคโดเบดา เขตอควาพิมเซาท์ทางตะวันออกเฉียงของประเทศเกาหลีมีคนพิการ 4 คน ได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองเพื่อช่วยแก้ไขสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจที่ตนประสบอยู่ เขาประชุมร่วมกับหัวหน้าและผู้ใหญ่บ้าน และได้ขอแพะตัวเมียสามตัวมาเพื่อเริ่มกิจการปศุสัตว์ ซึ่งแพะที่ได้มาก็ออกลูกในไม่ช้า ลูกแพะที่ออกมาได้มอบให้แก่สมาชิกคนหนึ่งไปเลี้ยงในขณะที่แม่แพะยังคงอยู่กับสมาชิกอีกคนหนึ่ง เมื่อแพะออกลูกอีกครั้งหนึ่งก็เก็บลูกแพะไว้และขายแม่แพะชุดเดิม เงินที่ได้ใช้ซื้อแพะใหม่สำหรับสมาชิกคนต่อไป การดำเนินงานจะมีลักษณะเป็นเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งสมาชิกทุกคนมีแพะไว้เลี้ยงเป็นของตนเองและสามารถใช้แพะหาเงินเพื่อยังชีพได้</p>
--

การเป็นสมาชิก

สมาชิกของกลุ่มจะถือว่าเป็นอาสาสมัครเนื่องจากว่าไม่ได้รับเงินค่าจ้าง แต่พวกเขาจะต้องทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นประจำเพื่อเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของตนเองด้วยการสนับสนุนซึ่งกันและกัน กลุ่มพึ่งพาตนเองเหล่านี้ในบริบทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมักประกอบด้วยคนพิการและสมาชิกในครอบครัว กลุ่มพึ่งพาตนเองมักมีขนาดเล็ก ประกอบด้วยสมาชิกเพียงไม่กี่คน แต่ก็อาจเติบโตขึ้นจนมีสมาชิกระหว่าง 7-30 คนได้ ความที่กลุ่มมีขนาดเล็กส่งผลให้สมาชิกสามารถหารือและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในกรณีที่กลุ่มมีขนาดใหญ่ก็จะมีอำนาจและแรงโน้มน้าวมากกว่า

การบริหารและความเป็นผู้นำ

เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนอาจจะต้องรับบทบาทในการเป็นผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองกลุ่มใหม่ขึ้นมา เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้นำของกลุ่มไม่แสดงอิทธิพลครอบงำกลุ่มนอกจากนี้ สมาชิกที่เป็นผู้นำจะต้องป้องกันไม่ให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งโกงผลประโยชน์ไปเป็นของตนเอง และผู้นำจะต้องสามารถทำให้กลุ่มมีความกระตือรือร้นอย่างต่อเนื่อง และจัดการฝึกอบรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานของกลุ่ม (15) ในการทำงานร่วมกับคนพิการนั้น ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องเป็นคนพิการก็ได้ แต่หากผู้บริหารมีประสบการณ์หรือเคยถูกแบ่งแยกก็ดีกว่าก่อนก็อาจจะทำให้มีความเข้าใจอย่างดีและมีความเห็นใจยิ่งกว่าด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารที่เป็นคนพิการยังสามารถเป็นตัวอย่างให้กับคนพิการในกลุ่มได้ด้วย

กรอบที่ 15 – สาธารณรัฐประชาชนจีน

การส่งเสริมกลุ่มพึ่งพาตนเอง

โครงการการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในเขตปกครองตนเองทิเบต สาธารณรัฐประชาชนจีน ทำงานร่วมกับผู้ปกครองของเด็กพิการเพื่อค้นหาวิธีการใหม่ในการตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ผู้ปกครองเหล่านี้บอกว่าทัศนคติเชิงลบและพฤติกรรมการแบ่งแยกที่ลูกหลานของตนต้องประสบถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้นๆเพราะทำให้เด็กไม่สามารถเข้าศึกษาในโรงเรียนได้ และการพาเด็กเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ในชุมชนก็ถือว่าเป็นเรื่องยากลำบากด้วยเช่นกัน เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนซึ่งเคยทราบแนวคิดเรื่องกลุ่มพึ่งพาตนเองมาก่อนได้สังเกตเห็นว่าหากมีการจัดตั้งกลุ่มลักษณะนี้ขึ้นที่นี้ก็จะเป็ประโยชน์สำหรับผู้ปกครองกลุ่มนี้

ผู้ปกครองซึ่งประกอบด้วยบิดามารดาจำนวนหนึ่งตัดสินใจก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองขึ้นโดยเริ่มจากการยกระดับความตระหนักของสาธารณชนที่มีต่อความพิการ กลุ่มนี้เริ่มดำเนินกิจกรรมตามโรงเรียนต่างๆ เมื่อผู้ปกครองต่างพึ่งพากันและสร้างความมั่นใจจากการแบ่งปันเรื่องราวที่คล้ายกัน สมาชิกกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นจากสองคนเป็นสิบสองคน ส่วนชุมชนเองก็เริ่มมีมุมมองที่เป็นบวกและปรับเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีสมาชิกหลายคนช่วยให้การสนับสนุน เช่น การบริจาครถเข็นตามกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาเรื่องความพิการ กลุ่มพึ่งพาตนเองดังกล่าว ถือเป็นแหล่งที่มาของกำลังใจที่สำคัญ เด็กพิการจำนวนมากสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนและครอบครัวของพวกเขาได้รับการยอมรับและเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนแล้ว

กลุ่มพึ่งพาตนเองได้ขยายออกไปครอบคลุมกิจกรรมอื่นๆจากการสนับสนุนของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน กลุ่มนี้ได้เปิดโรงเรียนขึ้นและนำเอาผลกำไรที่ได้ไปมอบให้กับครอบครัวที่ยากจนที่มีสมาชิกเป็นคนพิการ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะให้เงินทุนตั้งต้นและจัดการอบรมด้านธุรกิจ กลุ่มพึ่งพาตนเองเริ่มไปพบกับครอบครัวต่างๆ ที่บ้านเพื่อให้ความช่วยเหลือหากครอบครัวประสบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูสำหรับบุตรหลานพิการของตน ทั้งปัญหาด้านการศึกษาและปัญหาเรื่องการประกอบอาชีพ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถจัดการฝึกอบรมให้กับสมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเองในหัวข้อที่เกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูอย่างง่าย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ด้านพัฒนาการของเด็ก และเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะติดตามไปเยี่ยมบ้านสมาชิกกลุ่มเหล่านี้เพื่อสร้างความสามารถและความมั่นใจอย่างช้าๆ ความสำเร็จของกลุ่มพึ่งพาตนเองนี้ได้กระตุ้นให้มีการจัดตั้งกลุ่มอื่นๆในลักษณะนี้ต่อไป

ความยากลำบากของการจัดกลุ่มพึ่งพาตนเอง

กลุ่มพึ่งพาตนเองในชนบทและในเมือง

ประสบการณ์จากงานการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้ทำให้เราเห็นแล้วว่าการก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองในชนบทมักจะทำได้ง่ายกว่าและสะดวกกว่า กลุ่มพึ่งพาตนเอง ที่หวังว่าจะจัดตั้งขึ้นในสภาพแวดล้อมแบบเมืองอาจทำได้ยาก (15) เพราะคนย้ายถิ่นที่อยู่บ่อย เป็นเหตุให้เกิดความไม่ไว้วางใจกัน และคนไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นพวกเดียวกัน ทั้งนี้ต้องกล่าวด้วยว่าในชนบทมีปัจจัยเรื่องความห่างไกลและระยะทางที่สมาชิกในกลุ่มต้องเดินทางมาประชุมและการสื่อสารที่อาจเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การจัดประชุมเป็นประจำนั้น กระทำได้ยาก

ผู้หญิงและผู้ชาย

จากประสบการณ์งานการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้ทำให้เห็นเช่นกันว่ากลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับผู้หญิงจัดตั้งได้ง่ายกว่ากลุ่มสำหรับผู้ชาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้หญิงมักจะมีความรู้สึกเป็นกลุ่มก้อนร่วมกันมากกว่าและทำงานช่วยเหลือกันได้ง่ายกว่าด้วย ในกรณีที่กลุ่มพึ่งพาตนเองมีทั้งสมาชิกชายและหญิง โปรแกรมฯ จึง ต้องดูแลให้สมาชิกที่เป็นหญิงสามารถแสดงความคิดเห็นและกล่าวนำเสนอเรื่องราวปัญหาของตนเองได้ด้วย

ระดับการศึกษา

สมาชิกในกลุ่มพึ่งพาตนเองอาจมีระดับการศึกษาต่างๆ กัน คนพิการมักจะมีการศึกษาต่ำดังนั้นจึง อาจต้องเผชิญภาวะด้อยโอกาส ดังนั้น จะต้องพึง ระวังไม่ให้เกิดการประชุมของกลุ่มพึ่งพาตนเองถูกรวบงำโดยคนที่มีการศึกษาสูงกว่าและสำหรับกลุ่มพึ่งพาตนเองที่เกี่ยวข้องกับไมโครเครดิตนั้นก็ต้องดูแลให้การกระจายผลประโยชน์เป็นไปอย่างเท่าเทียมทั่วถึงกันด้วย เราต้องใช้เวลาในการก่อตั้งกลุ่มช่วงแรก ๆ อย่างเต็มที่เพื่อสร้างความ รู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและสร้างศักยภาพในหมู่สมาชิกที่มีการศึกษาน้อยกว่าหรือแสดงออกซึ่งความคิดเห็นได้น้อยกว่าจึงจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันภายในกลุ่มขึ้นอีก

กลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับสมาชิกที่มีความทุพพลภาพรูปแบบเดียวกัน

กลุ่มหลายกลุ่มถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มคนพิการที่ทุพพลภาพในลักษณะเดียวกันกับผู้จัดตั้งกลุ่ม ซึ่ง กลุ่มลักษณะนี้จะมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมากกว่า แต่กลุ่มแบบที่มีความทุพพลภาพหลายประเภทจะมีประโยชน์กว่าในชุมชนขนาดเล็กซึ่งอาจจะมีคนพิการรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงรูปแบบเดียว กันจำนวนไม่มากนัก ความต้องการขั้นพื้นฐานของคนพิการ ทุกรูปแบบที่มีเหมือนกันก็คืออาหาร ที่พัก บริการด้านสุขภาพ การศึกษา โดยกลุ่มพึ่งพาตนเองแบบทุพพลภาพมักจะแบ่งแยกคนพิการเป็นฝักฝ่าย ซึ่งอาจก่อให้เกิด การแก่งแย่งทรัพยากรซึ่งมีอยู่จำกัดอยู่แล้ว

การพึ่งพาคนอื่น

เป็นธรรมดาที่คนพิการก็ต้องพึ่งพาผู้อื่น เช่น จะทำอะไรก็ต้องมีคน ช่วยมาทำให้ ดังนั้นคนพิการที่คุ้นเคยกับการเป็นผู้รับมากกว่าผู้ให้ก็อาจขาดแรงกระตุ้นและความมั่นใจในการที่จะเข้าร่วมในกลุ่มพึ่งพาตนเองและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะอาจต้องปฏิบัติสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

กิจกรรมแนะนำ

การให้ความช่วยเหลือเพื่อจัดตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองขึ้นใหม่

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องมีบทบาทร่วมในการสร้างกลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับคนพิการและสมาชิกในครอบครัว กระบวนการจัดตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเอง นี้ อาจ จะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ในท้องถิ่น และแต่ละกลุ่มก็ต้องการความช่วยเหลือมากน้อยไม่เท่ากัน กิจกรรมแนะนำโดยรวมมีดังนี้

การเริ่มวางรากฐาน

เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมักจะต้องเริ่มงานกับคนพิการและสมาชิกในครอบครัวที่บ้านของพวกเขาเหล่านั้นเสียก่อน เพื่อ ศึกษาความต้องการและเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความพิการและรูปแบบของความช่วยเหลือที่มี เมื่อเกิดความเชื่อใจและเชื่อมั่น ต่อกันแล้วก็จะสามารถแนะนำให้คนพิการและครอบครัวเหล่านั้นไปพบกับผู้อื่นที่มีชีวิตคล้ายกันได้ สิ่งที่เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถทำได้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่

- สร้างความเข้าใจให้คนพิการและสมาชิกในครอบครัว ทราบว่า กลุ่มพึ่งพาตนเองคืออะไรและสนับสนุนให้เขาเหล่านั้นก่อตั้งกลุ่มในลักษณะดังกล่าวขึ้นในชุมชน ในการนี้เจ้าหน้าที่อาจเล่าให้ฟังว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มมีประโยชน์อย่างไร สามารถช่วยแก้ไขปัญหาอะไรได้บ้าง เช่น หากจะก่อตั้งกลุ่มเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว คนพิการก็ควรจะทราบว่ากลุ่มนี้สามารถหางานและหารายได้ให้กับตนเองได้อย่างไร
- ส่งเสริมให้คนพิการและสมาชิกในครอบครัว ไปสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ ในชุมชนซึ่งอาจจะสนใจเข้าร่วมกลุ่ม
- จัดการประชุมอย่างเป็นทางการในสถานที่ที่ทุกคนสามารถเดินทางเข้าไปได้ หากพิจารณาแล้วว่ามีผู้สนใจมากเพียงพอ

การวางแผน

- หารือกันว่าปัญหาที่ทุกคนพบเหมือนกันนั้นคืออะไรและกำหนดประเด็นสนใจของกลุ่มสำหรับช่วงเริ่มแรก อาทิ การเล่าสู่กันฟังถึงความรู้สึกและประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่ได้รับ การยกระดับความตระหนัก การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทรัพยากร เป็นต้น
- ถามสมาชิกว่าเขาแต่ละคนมีทรัพยากรอะไรที่ยินดีนำมาสมทบ เป็นกองกลางเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบ้าง
- หาผู้นำหรือผู้ประสานงานซึ่งอาจจำเป็นต้องมีมากกว่าหนึ่งคน
- มอบหมายงานโดยเร็วเพื่อทำให้สมาชิกรู้สึกว่าคุณเองเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกันและเกิดความรับผิดชอบ
- ตั้งชื่อกลุ่มเพื่อให้แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของตนเอง
- พิจารณาว่าใครบ้างที่สามารถเข้าร่วม ในกลุ่มนี้ และในช่วงเริ่มแรกพยายามทำให้กลุ่มมีขนาดเล็กเพราะจะทำให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสและมีส่วนร่วมทั่วถึงกัน
- พิจารณาว่าจะกลุ่มสมควรจะประชุมบ่อยเพียงใด กำหนดวันและเวลาสำหรับการประชุมครั้งแรกๆ ดูแลให้การประชุมมีขึ้นในสถานที่ที่ทุกคนเดินทางเข้ามาประชุมได้และไม่ไกลจากที่อยู่ของสมาชิกมากเกินไป อาจใช้สถานที่ที่อยู่ในชุมชนอย่างเช่นโรงเรียนเพื่อให้สังคมได้รับทราบว่ามีกลุ่มและมีโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเกิดขึ้นที่นี่

- ถ้าจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีคนมาร่วมสำหรับการประชุมครั้งแรกก็ให้พิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไร เช่น บอกเล่าให้คนอื่นๆทราบ ไปสเตอร์หรือโฆษณาผ่านทางสถานีวิทยุชุมชนหรือทางหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

การดำเนินการประชุม

เจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนไม่ควรเป็นผู้ดำเนินการประชุมเอง แต่ก็ควรจะมีใจความเข้าใจโครงสร้างพื้นฐานของการประชุมกลุ่มพึ่งพาตนเองเพื่อที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มได้เมื่อจำเป็น โครงสร้างพื้นฐานนี้ได้แก่

- ต้อนรับสมาชิกกลุ่มเมื่อพวกเขาเดินทางมาถึง
- เปิดการประชุมและเชิญให้สมาชิกแนะนำตนเอง
- กำหนดกฎการรักษาความลับในเรื่องต่างๆ ที่หารือและเกิดขึ้นภายในการประชุมนี้ ความลับในแต่ละวัฒนธรรมอาจมีรายละเอียดที่ไม่เหมือนกันดังนั้น เจ้าหน้าที่โปรแกรม จึงจำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าสิ่งใดบ้างที่จะต้องรักษาไว้ให้เป็นความลับ
- ดำเนินกิจกรรมหลักตามวาระต่างๆ ของการประชุม
- จัดบันทึกการประชุม และประเด็นที่หารือกันตลอดจนการตัดสินใจที่เกิดขึ้น
- ทำงานธุรการ เช่น กำหนดวันและเวลาสำหรับการประชุมครั้งต่อไป
- ปิดการประชุม

การอำนวยความสะดวก

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวก กลุ่มพึ่งพาตนเองเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มทำงานร่วมกันได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

- ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้นำกลุ่มเมื่อได้รับการร้องขอ
- ดูแลให้สมาชิกทุกคนเข้าใจประเด็นต่างๆ ที่ดำเนินไประหว่างการประชุม และสามารถมีส่วนร่วมด้วยได้
- ส่งเสริมให้มีการหมุนเวียนบทบาทและความรับผิดชอบภายในกลุ่ม
- ช่วยเหลือกลุ่มเพื่อให้ทราบว่า สมาชิกจะสนับสนุนซึ่งกันและกันได้อย่างไร เช่น การอยู่เป็นเพื่อน การพาบุตรหลานไปโรงเรียน การเริ่มกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์
- ตรวจสอบวิธีการแบ่งปันผลประโยชน์จากกิจกรรมของกลุ่มอย่างยุติธรรมและโปร่งใส
- ช่วยร่างกฎและข้อบังคับของกลุ่มเมื่อมีการก่อตั้งกลุ่มเรียบร้อยแล้ว
- ให้เงินทุนสนับสนุน เช่น เงินทุนตั้งต้นหรือเงินสมทบในจำนวนเท่ากับที่กลุ่มหามาได้เพื่อให้กลุ่มสามารถขยายกิจกรรม และเพื่อให้เปิดบัญชีธนาคารและนำเงินฝากไว้เป็นทุนของกลุ่มได้

การสร้างความสามารถ

สมาชิกของกลุ่มพึ่งพาตนเองมักต้องได้รับการสนับสนุนและการสร้างเสริมความสามารถด้านต่างๆ พอสมควรก่อนที่จะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างอิสระ ทักษะที่สำคัญของสมาชิกในกลุ่ม ได้แก่ การเตรียมวาระการประชุม การดำเนินการประชุม การพูดในที่สาธารณะด้วยความมั่นใจ การจัดบันทึกการประชุม การแก้ไขความขัดแย้ง การแก้ปัญหา การตัดสินใจอย่างเป็นประชาธิปไตย การมอบหมายหน้าที่งาน การเฝ้าสังเกตพัฒนาการ ซึ่งในบางครั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองก็อาจได้ประโยชน์จากการพัฒนาทักษะบางประการ และทักษะ เหล่านี้ บางครั้งก็มีอยู่แล้วภายในกลุ่ม การประชุมกลุ่มพึ่งพาตนเองจึงเป็นโอกาสที่ดีที่สมาชิกจะได้ฝึกทักษะใหม่ๆ ด้วยเช่นกัน

กลุ่มพึ่งพาตนเองที่จัดตั้งใหม่สามารถเรียนรู้จากกลุ่มพึ่งพาตนเองที่ได้จัดตั้งขึ้นมาก่อนแล้วในชุมชน กลุ่มใหม่อาจเชิญสมาชิกจากกลุ่มที่มีอยู่มาเข้าร่วม กิจกรรมบ้าง เนื่องจากกลุ่มพึ่งพาตนเองที่จัดตั้งใหม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์จากบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์คล้ายกันกับของตนหากได้มีการติดต่อกันไว้แต่เนิ่น ๆ ก็จะเป็นประโยชน์กับกระบวนการเรียนรู้ การเชื่อมโยงและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในอนาคต

ในระยะเริ่มแรกกลุ่มต่าง ๆ อาจ ยังลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสังคมหรือการเมืองเพราะรู้สึกว่ามันนั้นขาดความรู้หรือความสามารถ แต่เมื่อใช้เวลา ความอดทนและการส่งเสริม สนับสนุน สมาชิกในกลุ่มจะพบว่าตนเองมีความสามารถที่จะเข้าใจ วางแผนและดำเนินกิจกรรมที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของตนเอง เช่น ขับเคลื่อนชุมชนให้เรียกร้องสิทธิประโยชน์กับทางการเพื่อเป็นขั้นตอนแรกสู่การมีน้ำดื่มที่สะอาดและ ถูกสุขอนามัย

<p>กรอบที่ 16 – สาธารณรัฐโดมินิกัน</p> <p>กลุ่มพึ่งพาตนเองของมารดากระดับคุณภาพชีวิตของบุตร</p> <p>กลุ่มพึ่งพาตนเองของมารดาที่มีบุตรพิการแห่งหนึ่งในเขตชุมชนแออัดของเมืองซานโตอาโก สาธารณรัฐโดมินิกัน ก่อตั้งขึ้นด้วยความช่วยเหลือขององค์กรพัฒนาภาคเอกชนระดับนานาชาติแห่งหนึ่ง สมาชิกในกลุ่มนี้มีความต้องการตรงกันก็คือ ประสงค์ที่จะให้บุตรของตน เข้าถึงบริการต่างๆ ทั้งนี้เพราะ รัฐบาลเองนั้นไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กทั้งในภาคสาธารณสุขและภาคการศึกษา ดังนั้นเมื่อไม่มีรัฐบาลช่วย กลุ่มของมารดาเหล่านี้จึงต้องลงมือเพื่อให้เกิดบริการฟื้นฟูสุขภาพและการศึกษาด้วยตนเอง พวกเขาต่างได้รับการฝึกอบรมจากองค์กรภาคเอกชน และเมื่อเวลาผ่านไปก็สามารถขยายบริการให้ครอบคลุมเด็กใน ชุมชนแออัดชุมชนอื่นๆในเมืองซานโตอาโกได้ด้วย</p> <p>กลุ่มพึ่งพาตนเองของบรรดามารดาที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาบริการสนับสนุนสำหรับวัยรุ่นที่เป็นคนพิการและมีกองทุนเงินกู้หมุนเวียนด้วย ทั้งนี้ เหล่ามารดาซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้ขอความช่วยเหลือจากสถาบันสหกรณ์ของรัฐบาลในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมุนเวียนดังกล่าว จากนั้นจึงพิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องอื่นๆต่อไป ทุกวันนี้กลุ่มพึ่งพาตนเองกลุ่มนี้จัดกิจกรรม ต่างๆ ทั้งกิจกรรม ทางสังคม กิจกรรมยกระดับความตระหนัก และกิจกรรมสร้างรายได้ ซึ่งมารดาที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ทุกคนภูมิใจในความสำเร็จของตนและของบุตรด้วยเช่นกัน</p>
--

สร้างความร่วมมือกับกลุ่มพึ่งพาตนเองที่มีอยู่แล้ว

ชุมชนหลายแห่งมีกลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับคนพิการและสมาชิกในครอบครัวที่จัดตั้งไว้อยู่แล้ว และกลุ่มเหล่านี้อาจดำเนินงานโดยเป็นอิสระจากโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน กลุ่มดังกล่าวอาจเกิดขึ้นเพื่อสมาชิกที่มีสภาวะทุพพลภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ตาบอด หูหนวก เป็นโรคเรื้อนหรือเป็นผู้บาดเจ็บจากการถูก ภัยระเบิด ซึ่งกลุ่มบางกลุ่มอาจมุ่งเน้นให้ความสำคัญไปที่เรื่องหรือประเด็นใด ๆ โดยเฉพาะ เช่น สิทธิของคนพิการการสร้างรายได้ ผู้หญิง คำอื่น ๆ ที่ใช้เรียก "กลุ่มพึ่งพาตนเอง" ได้แก่ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มสังคมกลุ่มเพื่อน ชมรมหรือกลุ่ม กลุ่มช่วยเหลือ

วัตถุประสงค์ของกลุ่มเหล่านี้และกลุ่มพึ่งพาตนเองที่ก่อตั้งโดยโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมักจะคล้ายกัน ดังนั้นโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าจะติดต่อกับกลุ่มใด ๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชนและเป็นพันธมิตรด้วย เพื่อแบ่งปันความรู้และทรัพยากร และเพื่อให้แน่ใจได้ว่าจะสามารถเข้าถึงตัวคนพิการและสมาชิกในครอบครัวในจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สนับสนุนให้คนพิการเข้าสู่กลุ่มพึ่งพาตนเองกระแสหลัก

แม้ว่ากลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับคนพิการและครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญแต่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนก็ยังคงควรสนับสนุนให้คนพิการและครอบครัวเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นกลุ่มใน กระแสหลักด้วยเช่นกัน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มไม่ใคร่เคร่งครัด กลุ่มเกษตรกร กิจกรรมแนะนำมีดังนี้

- ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองกระแสหลัก ที่นำ คนพิการเข้าเป็นสมาชิกที่มีสิทธิเท่าเทียม เช่น ทำให้สถานที่ประชุมมีลักษณะที่คนพิการเดินทางเข้าไปได้
- เน้นย้ำเกี่ยวกับประเด็นที่ทั้งคนปกติและคนพิการประสบเหมือนกัน เช่น การอำนวยความสะดวก การหาหรือปัญหาเรื่องการแบ่งแยกทางเพศกับกลุ่มสตรีและเน้นย้ำให้เห็นว่าปัญหาเช่นนี้เป็นปัญหาที่ผู้หญิงทุกคนประสบเหมือนกัน การดำเนินงานในลักษณะนี้อาจทำให้กลุ่มพึ่งพาตนเองกระแสหลักสามารถ มาทำงานร่วมกับกลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับคนพิการและ/หรือรวมเอาคนพิการเข้าไปในกลุ่มด้วย
- พิจารณาหาสมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเองกระแสหลักซึ่งเป็นคนพิการหรือมีสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นคนพิการ และสนับสนุนให้เขาเหล่านั้นพูดถึงปัญหาที่ตนกำลังประสบอยู่ และนำเอาเรื่องความพิการเข้าเป็นประเด็นหารือในกลุ่มของตน
- ดูแลให้คนพิการและครอบครัวมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นก่อนที่จะเชื่อมโยงเขาเหล่านั้นเข้ากับกลุ่มพึ่งพาตนเองกระแสหลัก มิฉะนั้นแล้ว พวกเขา ก็อาจจะกลายเป็นจุดอ่อนที่ทำให้เกิดการแบ่งแยกได้

ส่งเสริมสมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเองให้เข้าร่วมในโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

สมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเอง (ทั้งที่เป็นกลุ่มเฉพาะสำหรับคนพิการและกลุ่มกระแสหลัก) มีศักยภาพ ในฐานะที่เป็นทรัพยากรสำคัญของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน ดังนั้นกลุ่ม ต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคืออะไร กลุ่มพึ่งพาตนเองอาจมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องความพิการและการส่งเสริมพัฒนาการแบบครอบครัว ด้วยเช่นกัน

สมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเองสามารถใช้เวลาและการสนับสนุนกิจกรรม ต่าง ๆ ของ การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนด้วยความสมัครใจ เช่นการ ช่วยค้นหาคนพิการในชุมชน การสนับสนุนผู้คนด้วยกิจกรรมฟื้นฟูและการตรวจติดตามผล การดำเนินกิจกรรมโปรแกรมฯ ควรส่งเสริมให้กลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับความพิการรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ ค่อย ๆ มีบทบาทในโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในด้านการบริหาร

(เช่น การวางแผน การจัดตั้งและการเฝ้าสังเกต) ของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถ ซึ่ง ทำให้โปรแกรมนั้นๆมีความเหมาะสม น่าเชื่อถือและ มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ส่งเสริมกลุ่มพึ่งพาตนเองให้รวมงานกัน

กลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับคนพิการและสมาชิกในครอบครัวสามารถสร้างความแตกต่างในระดับท้องถิ่นได้ก็จริง สมาชิกของกลุ่มเหล่านี้อาจมีความสามารถในการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับที่สูงขึ้นได้ หากมี สมาชิกจำนวนมากพอ ก็จะสามารถทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการง่ายขึ้น ดังนั้นขั้นตอนต่อไปก็คือการส่งเสริมให้กลุ่มพึ่งพาตนเอง (ทั้งที่ก่อตั้งโดยโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและที่ดำเนินงานอยู่ เป็นอิสระ) มาร่วมมือกันภายใต้เครือข่ายหรือสมาพันธ์เดียวกัน โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งสมาพันธ์กลุ่มพึ่งพาตนเองโดยการนำเอาสมาชิกจำนวนหนึ่งหรือสองคนที่ได้รับเลือกจากกลุ่มพึ่งพาตนเองแต่ละกลุ่มมารวมกัน สมาชิกจำเป็นต้องดูแลให้ ผู้แทนจากแต่ละกลุ่ม (เช่น อายุต่างกัน ความทุพพลภาพต่างกัน เพศต่างกัน สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่างกัน) ได้รับการนำเสนออย่างเท่าเทียมกัน สมาพันธ์กลุ่มพึ่งพาตนเองมีความรับผิดชอบที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้นและในอนาคตอาจกลายเป็นองค์กรที่มีรูปแบบอย่างเป็นทางการในที่สุดก็เป็นได้

กรอบที่ 17 – สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ

ยิ่งมากยิ่งขึ้นแข็งแกร่ง

อัครการ์เป็นสมาชิกในระยะก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเอง Belgachi ในประเทศบังกลาเทศ ด้วยความกระตือรือร้นและความอุตสาหะของเขาทำให้เขาได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกลุ่ม ปัจจุบันนี้กลุ่มดังกล่าวมีสมาชิก จำนวน 21 คนและประชุมกันเป็นประจำทุกสัปดาห์เพื่อหารือเรื่องปัญหาและวิธีการแก้ไขที่เป็นไปได้ แต่ด้วย ภาวะทุพพลภาพของอัครการ์ ประกอบกับที่ดินที่มีจำกัดเขาจึงหาเลี้ยงครอบครัว อย่างยากลำบากปกติเขาจะมีงานทำแค่เพียงเดือนละ 10-12 วัน เขาจึงขออนุญาตทางการทำไร่ในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมที่อยู่ไม่ไกลนัก แต่ชาวบ้านบางคนก็คัดค้านคำร้องของเขา ในขณะที่กลุ่มพึ่งพาตนเองยังคงสนับสนุนเขาต่อไป หลังจากที่อัครการ์ได้รับมอบที่ดินมา 1 เอเคอร์ องค์กรพัฒนาภาคเอกชนแห่งหนึ่งจึงเข้ามาสอนเทคนิคการเกษตรกรรมให้กับเขา ปัจจุบันนี้อัครการ์ปลูก ผักขายและสามารถยกระดับมาตรฐานชีวิตให้กับครอบครัวของตนได้ ต่อมาอัครการ์ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกให้เป็นรองประธานสมาพันธ์กลุ่มพึ่งพาตนเอง Poradha เขาโน้มน้าวให้เจ้าหน้าที่รัฐบาลรายหนึ่งจัดสรรพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมขนาดเล็กให้กับทางสมาพันธ์และเชิญชวนให้สมาชิกไปเก็บไม้ไผ่มาสร้างเป็นหอประชุม งานต่อเนื่องของเขาก็คือการพิทักษ์สิทธิสำหรับคนพิการและทำให้คนพิการเป็นที่ยอมรับในชุมชนแห่งนั้น

องค์กรคนพิการ

บทนำ

คนพิการทั่วโลกมีการรวมตัวกันในรูปขององค์กรเพื่อรณรงค์เรียกร้องสิทธิของตนเองและเพื่อโน้มน้าวผู้มีอำนาจตัดสินใจในรัฐบาลและทุกภาคส่วนของสังคม (18)องค์กรเหล่านี้เรียกว่าองค์กรเพื่อคนพิการ

องค์กรเพื่อคนพิการเกิดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคต่างๆ ใน ทางสังคมที่ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น และเพื่อเป็นการตอบโต้ความพยายามของผู้อื่นที่ คอยแต่จะเข้ามาควบคุมคนพิการ นับเป็นเวลานานมาแล้วที่คนพิการมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครอบครัวและบุคคลอื่นคอยมาเป็นปากเป็นเสียงแทนโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็น ลำดับความสำคัญหรือความ ต้องการที่แท้จริง คนพิการ เองต่างหากคือคนที่จะพูดแทนตนเองได้ดีที่สุดเพราะพวกเขารู้ว่าตนมีความจำเป็นในเรื่องใดและมีความใฝ่ฝันอย่างไรบ้าง(19)

องค์กรเพื่อคนพิการมักมีอยู่ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับชาติ เช่น ในเมืองใหญ่ องค์กรเพื่อคนพิการอาจเป็นองค์กรแบบความพิการรูปแบบเดียว ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนของบุคคลที่มีความทุพพลภาพเฉพาะแบบนั้น เช่น ความทุพพลภาพทางการได้ยินหรือการมองเห็น (เช่น สาขาประจำประเทศของ World Blind Union) หรืออาจจะเป็นองค์กรแบบหลายความพิการที่รวมคนพิการทุกประเภทเข้ามา (เช่น Union of Physical and Mental Handicapped (UNHPM) ในมอริเตเนีย) ในหลายประเทศยังมีเครือข่ายองค์กรเพื่อคนพิการอื่นๆอีก เช่น Federation of Persons with Disabilities ที่บรูไน เป็นต้น

สำหรับองค์กรเพื่อคนพิการในระดับนานาชาติ ได้แก่ World Federation of the Deaf, World Blind Union, Disabled Peoples International องค์กรเหล่านี้จำนวนมาก ได้รวมตัวกันเพื่อเป็นเครือข่ายระดับนานาชาติ โดยมีชื่อว่า International Disability Alliance (IDA)

แต่เดิมนั้นโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนองค์กรเพื่อคนพิการไม่ได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด องค์กรเพื่อคนพิการอาจยังลังเลที่จะทำงานร่วมกับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนด้วยหลายเหตุผลด้วยกันซึ่งรวมถึงเหตุผลเกี่ยวกับที่มาของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในอดีต ซึ่ง ส่วนมากจะมีแบบแผนมาจากการแพทย์และดำเนินงานโดยบุคลากรที่เป็นคนปกติ และไม่มีคนพิการร่วมอยู่ด้วยอย่างจริงจัง นอกจากนี้โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำนวนมากยังไม่ประสบความสำเร็จในการนำคนที่มีความทุพพลภาพบางประเภทเข้ามาไว้ในความดูแล เช่น คนที่มีความทุพพลภาพทางการมองเห็นหรือการได้ยินซึ่งเป็นกลุ่มหลักสำคัญขององค์กรเพื่อคนพิการจำนวนมาก

แม้ว่าว่าองค์กรเพื่อคนพิการและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะมีจุดกำเนิดและกลยุทธ์ที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองก็มีเป้าหมายเหมือนกันคือ การทำให้คนพิการ ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับคนอื่นๆและได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสมาชิกคนอื่นๆในสังคม ทั้งองค์กรเพื่อคนพิการและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำเป็นต้องมีความเคารพซึ่งกันและกัน และทำงานร่วมกันเพื่อให้เป็นพันธมิตรอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งรวมถึงการบังคับใช้ข้อสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (5)

กรอบที่ 18 – สาธารณรัฐอินเดีย

วีรบุรุษตัวจริง

ลาดัคในแถบหิมาลัยทางตอนเหนือของประเทศอินเดียเป็นเขตที่ประชากรอาศัยอยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็กในที่สูงซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่โหดร้ายทุกชีวิตดำเนินไปด้วยความยากลำบากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มคน คนพิการ แม้ว่าในพื้นที่นั้นแต่เดิมจะมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาอยู่แล้วแต่ประเด็นปัญหาเรื่องความพิการไม่เคยถูกบรรจุไว้ในโปรแกรมการพัฒนาใดเลยจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 2000 เมื่อมีการก่อตั้งองค์กรพัฒนาภาคเอกชนในชื่อ Namgyal Institute for People with Disabilities (NIPWD) ประเด็นสนใจของ NIPWD ก็คือการจัดปัญหาเรื่องความพิการให้เข้าสู่โปรแกรมการพัฒนาและเพื่อให้มีการเติมเต็มความต้องการของคนพิการในเขตนั้น

คนพิการได้มีบทบาทสำคัญในความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่ลาดัค ตัวอย่างเช่น โมฮัมหมัด อิคบาว ประธาน PAGIR หรือ People's Action Group for Inclusion and Rights ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยคนพิการในลาดัคเมื่อปี ค.ศ. 2006 อิคบาวใช้เวลาในช่วง 30 ปีแรกของชีวิตเขาอย่างไม่เกิดประโยชน์นัก เขาอนอยู่กบเตียงที่บ้าน ฟังเพลง และคุยกับเพื่อนแต่เมื่อเขาอายุได้ 45 ปี (ในปี ค.ศ. 2008) เขากลายเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จและเป็นประธาน PAGIR ซึ่งทำให้เขากล้าที่จะทิ้งภาพการเป็นคนพิการยากจน แล้วกลายเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุมสภาพแวดล้อมรอบตัวตนได้ อิคบาวและกลุ่มรณรงค์ในชื่อ People's Action Group for Inclusion and Rights (PAGIR) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาที่ลาดัคที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานถึง 7 ปี

โครงการสำคัญโครงการหนึ่งของ PAGIR ก็คือโปรแกรมการจัดการขยะโดยชุมชนซึ่ง เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับคนพิการจำนวนกว่า 200 คน โมฮัมหมัด อิคบาว กล่าวว่า “โปรแกรมการจัดการขยะของเราหรือที่เรียกว่า Jungwa Shungskyob ในภาษาลาดัคคือ แต่เดิมเป็นความคิดริเริ่มเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนพิการ แต่ปัจจุบันได้ขยายขอบเขตขึ้น คือ นอกจากจะ ดูแลปัญหาขยะที่หน้าห้องของเมืองนี้แล้วเราเก็บขยะมาเป็นจำนวนมากเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยการรีไซเคิล เพื่อจะ ทำให้สภาพแวดล้อมของชุมชนกลับคืนสู่ความสะอาด เรายังต้องทำงาน ต่อไปอีกมากจนกว่าที่จะสามารถแก้ปัญหานี้ได้โดยสมบูรณ์แต่อย่างน้อยเราก็ได้เริ่มต้นแล้ว ... เป็นจุดเริ่มต้นที่มีคนพิการเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและเป็นการสร้างงานให้กับชุมชนโดยรวมด้วย ”

NIPWD, DDRC และ PAGIR ยังคงทำงานในพื้นที่ลาดัคต่อไป สำหรับ PAGIR ในปัจจุบันเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับคนพิการ และทำงานด้านการสร้างเสริมศักยภาพให้แก่คนพิการ ส่งผลทำให้คนพิการสามารถเอาชนะปัญหาความยากจนได้ด้วยกิจกรรมสร้างรายได้ต่างๆ เมื่อไม่นานมานี้โมฮัมหมัด อิคบาว จึงได้รับรางวัล “Real Hero Award” จาก CNN-IBN ที่มும்ไบจากผลงานอันดีเยี่ยมของ PAGIR ในการสร้างสังคมที่รวมคนพิการเข้ามาอยู่ด้วยอย่างแท้จริง

เป้าหมาย

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและองค์กรเพื่อคนพิการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการบังคับใช้และปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและการพัฒนาแบบครอบคลุมที่มีชุมชนเป็นส่วนกลาง

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

บทบาทของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนคือการทำงานร่วมกับองค์กรเพื่อคนพิการถ้ามี แต่ถ้าไม่มีก็ต้องช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวเมื่อได้รับการร้องขอ

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและองค์กรเพื่อคนพิการทำงานร่วมกันเพื่อวางแผน ก่อตั้งและเฝ้าสังเกตการดำเนินงานของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนใหม่หรือที่มีอยู่แล้ว
- องค์กรเพื่อคนพิการสนับสนุนโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนให้ทำงานครอบคลุมคนพิการมากยิ่งขึ้น
- องค์กรเพื่อคนพิการมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาและจัดตั้งโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในชุมชนที่ไม่ได้มีอยู่แล้วแต่เดิม
- มีการก่อตั้งองค์กรเพื่อคนพิการในระดับท้องถิ่น/ชุมชนที่ไม่มีองค์กรเหล่านี้ และเชื่อมโยงกับองค์กรเพื่อคนพิการในระดับภูมิภาค/หรือชาติ

มโนทัศน์หลัก

องค์กรเพื่อคนพิการ

คุณลักษณะ

องค์กรเพื่อคนพิการโดยหลักแล้วก็คือองค์กรที่มีหน้าที่รณรงค์ด้านสิทธิของคนพิการ ซึ่งดำเนินงานในระดับภูมิภาค ระดับชาติและ/หรือระดับนานาชาติเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายและทำให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้อื่น องค์กรเหล่านี้เมื่อแรกตั้งขึ้นจะต้องมีการจดทะเบียนและกำหนดโครงสร้างอย่างเป็นทางการ โดยทั่วไปดำเนินงานในลักษณะองค์กรหรือหน่วยงานอื่นใดในช่วงเริ่มแรกมักจะมีคนพิการจำนวนหนึ่งมารวมตัวกันเพื่อก่อตั้งเป็นกลุ่มคนพิการโดยมีจุดประสงค์ดังนี้

- เพิ่มจำนวนสมาชิก
- ร่างกฎและจดทะเบียนเป็นองค์กรเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย
- ก่อตั้งตัวองค์กรจากสมาชิก
- ตั้งคณะกรรมการ
- เลือกตั้งกรรมการ
- เข้าเป็นส่วนหนึ่งในฐานะสมาชิกและติดตามความเคลื่อนไหวในระดับชาติและระดับนานาชาติ

การเป็นสมาชิก

องค์กรเพื่อคนพิการรณรงค์ตามสโลแกน “เรื่องของเรา เราต้องเกี่ยว”(ภาษาปาก และไม่สื่อความครบ-เสนอให้ใช้ “ไม่มีเรื่องใดของเราที่ปราศจากเรา ” หรือ “ไม่มีสิ่งใดที่เกี่ยวกับเราแล้วปราศจากเรา”- คำว่า “เรื่องของเรา” ดูเหมือนว่าจะให้อารมณ์ว่า ไม่มีใครอยากยุ่งด้วยครับ-ผู้ตรวจ)องค์กรเพื่อคนพิการนี้เกิดขึ้นโดยคนพิการเพื่อคนพิการและเกี่ยวเนื่องกับคนพิการ ดังนั้นจึงมีคณะกรรมการขององค์กรส่วนมากเป็นคนพิการและมีสมาชิกเป็นคนพิการ (19) ประเภทของสมาชิกก็ขึ้นอยู่กับประเภทขององค์กร องค์กรแบบความพิการเดียวจะจำกัดสมาชิกภาพไว้สำหรับคนที่มีความทุพพลภาพเฉพาะด้านเท่านั้น เช่น สมาคมคนตาบอดถือเป็นสมาคมแบบความพิการเดียว ในขณะที่องค์กรแบบหลายความพิการจะเปิดกว้างมากกว่า เช่น สมาคมที่มีคนที่มีความทุพพลภาพทางด้านทางการได้ยิน ทางการมองเห็น ทางกายภาพและทางจิตเป็นต้น

องค์กรเพื่อคนพิการอาจมีหลายประเภทได้ทั้งขึ้นอยู่กับความจำเป็น บริบทและโอกาส คนหูหนวกมักชอบที่จะมีองค์กรเป็นของตนเองมากกว่าไปร่วมไปกับองค์กรแบบหลายความพิการ คนที่มีความพิการทางสมองอาจไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ทันผู้อื่น หากอยู่ในองค์กรแบบหลายความพิการดังนั้น พวกเขาจึงต้องการมีองค์กรเป็นของตนเองเช่นกัน ซึ่งในบางครั้งก็อาจได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมจากคนปกติ แต่ไม่ว่ารูปแบบขององค์กรเพื่อคนพิการนั้นจะเป็นอย่างไร สิ่งสำคัญก็คือว่าคนพิการจะต้องเป็นผู้กำหนดวาระ และองค์กรจะต้องเคารพในความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ภายในชุมชนของผู้พิการ เช่น การให้คนพิการที่เป็นหญิงหรือคนชราได้แสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเองด้วย

กลุ่มพึ่งพาตนเองและองค์กรเพื่อคนพิการ

คุณลักษณะของกลุ่มพึ่งพาตนเองและองค์กรเพื่อคนพิการจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศ และบางครั้งก็อาจไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะจำแนกกลุ่มทั้งสองประเภทนี้ ยกตัวอย่างเช่นในบางประเทศกลุ่มพึ่งพาตนเองก็มีชื่อเรียกว่าองค์กรเพื่อคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมารวมกันและกลายเป็นเครือข่ายกันในคู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนชุดนี้ กลุ่มพึ่งพาตนเองหมายถึงกลุ่มซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้นในท้องถิ่น ดำเนินงานในลักษณะที่ไม่เป็นทางการและมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความต้องการของสมาชิกตนเองซึ่งอาจมีทั้งคนปกติและคนพิการ เช่น สมาชิกในครอบครัว ส่วนองค์กรเพื่อคนพิการนั้นจัดว่าเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างที่เป็นทางการมากกว่าและมีการบริหารงานโดยคนพิการเป็นส่วนมาก องค์กรเพื่อคนพิการมักจะระดมทรัพยากรในประเด็นที่สำคัญและมีขอบเขตกว้างใหญ่มากกว่า เช่น สิทธิมนุษยชน การโน้มน้าวให้เกิดการประกาศใช้นโยบายและการจัดสรรทรัพยากร

ความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อคนพิการและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

องค์กรเพื่อคนพิการระดับชาติและระดับนานาชาติจำนวนมากมีบทบาทสำคัญโดยทำงานร่วมกับองค์กรของสหประชาชาติ ประเทศสมาชิกและองค์กรสังคมนานาชาติ เพื่อผลักดันและพัฒนาอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ(CRPD)แม้ว่าอนุสัญญาดังกล่าวจะถือเป็นความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่ แต่สิทธิต่างๆ ตามที่ระบุไว้นั้นจะยังไม่มีความหมายใดสำหรับคนพิการหากยังไม่มีการนำไปปฏิบัติหรือบังคับใช้ผ่านทางกิจกรรมและโปรแกรมที่มีความหมาย (20) ปัจจุบันนี้คนพิการจำนวนมากในประเทศที่มีรายได้ต่ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนแออัดในเขตเมืองและคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชนบทที่ห่างไกลก็ยังคงไม่ได้รับประโยชน์จากอนุสัญญานี้

คู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเหล่านี้ได้ย้ำเตือนว่า ความสนใจหลักมุ่งไปที่การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนต่อการพัฒนาแบบครบวงจรที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการและโอกาสต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกันกับผู้อื่น การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเป็นกลยุทธ์/เครื่องมือซึ่งสามารถสร้างประโยชน์ในการปฏิบัติใช้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการในระดับชุมชน แต่เดิมโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนถูกมองว่าเป็นกลยุทธ์แบบบนลงล่าง แต่แนวทางใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นได้แสดงให้เห็นแล้วว่าการให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและแม้ว่าองค์กรเพื่อคนพิการแต่เดิมจะมองความพิการเป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน แต่ปัจจุบันนี้องค์กรเหล่านั้นก็มองเห็นแล้วด้วยว่าความพิการเป็นปัญหาด้านการพัฒนาด้วยเช่นกัน องค์กรเพื่อคนพิการจำนวนมากได้เริ่มก่อตั้งโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน (21) เช่น ที่จีน อินเดีย มาลาวีและเนปาล พัฒนาการเหล่านี้นำมาซึ่งโอกาสใหม่ๆ ที่จะทำให้เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งและเกิดประสิทธิภาพระหว่างโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและองค์กรเพื่อคนพิการ

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและองค์กรเพื่อคนพิการสามารถทำงานร่วมกันเพื่อผสมผสานความรู้ ทักษะ และทรัพยากรที่แต่ละฝ่ายต่างมี เพื่อให้สามารถเข้าถึงคนพิการที่ปวงตลอดจนครอบครัวและชุมชนของเขาเหล่านั้นได้ เมื่อเป็นเช่นนี้โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะได้ปฏิบัติตามสโลแกนที่ว่า “เรื่องของเรา เราต้องเกี่ยว” ซึ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดได้เข้ามามีส่วนทำให้ชุมชนเป็นสังคมที่ครอบคลุมถึงคนพิการด้วย ความร่วมมือนี้ยังจะทำให้แน่ใจได้อีกด้วยว่า การดำเนินงานของทั้งองค์กรเพื่อคนพิการและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจะมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนในระยะยาว

กิจกรรมแนะนำ

ร่วมงานกับองค์กรเพื่อคนพิการ

การดำเนินงานของทั้งโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและองค์กรเพื่อคนพิการต่างมีเป้าหมายที่คล้ายคลึงกัน ที่สำคัญทั้งสองภาคส่วนล้วนมีความรู้ ประสบการณ์และทรัพยากรที่สามารถแบ่งปันกันได้ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการและครอบครัว ในบทอื่นๆ ของคู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้มีการกล่าวถึงกิจกรรมร่วมระหว่างกันไปแล้วจึงสามารถสรุปอีกครั้งหนึ่งได้ดังนี้

- โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเชิญชวนให้องค์กรเพื่อคนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนก่อตั้งและเฝ้าสังเกตการดำเนินงานของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน โดยคำนึงถึง “เรื่องของเรา เราต้องเกี่ยว”(ภาษาปาก ไม่สละสวยและไม่สื่อความ -ผู้ตรวจ)เช่นองค์กรเพื่อคนพิการสามารถช่วยค้นหาบุคลากรสำหรับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้
- โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถใช้ตัวแทนและสมาชิกขององค์กรเพื่อคนพิการเป็นทรัพยากรเมื่อมีการจัดการฝึกอบรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและการสร้างความตระหนักให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำระดับท้องถิ่นและผู้ให้บริการในภาคสาธารณสุข การศึกษา สภาพความเป็นอยู่และสังคม
- องค์กรเพื่อคนพิการสามารถให้การฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและสมาชิกกลุ่มพึ่งพาตนเองเกี่ยวกับความสำคัญของนโยบาย สิทธิคนพิการและความจำเป็นและประโยชน์ของกิจกรรมรณรงค์ที่พึงจัดขึ้น
- ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างทรัพยากรร่วมของทุกฝ่าย เช่น เอกสารการฝึกอบรมและรายการทรัพยากรประจำชุมชนสำหรับคนพิการและสมาชิกในครอบครัว
- ทำงานเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับคนพิการโดยการรณรงค์เพื่อให้เกิดการบังคับใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

ทำให้สมาชิกองค์กรเพื่อคนพิการสามารถเข้าถึงโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้

โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนจำนวนมากมีประสบการณ์ในการจัดบริการต่างๆ แก่สมาชิกขององค์กร ซึ่งคนพิการจำนวนมากก็ต้องการบริการเหล่านี้เพื่อให้ตนสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน อันเป็นไปตามสิทธิมนุษยชน และสามารถหลุดพ้นไปจากสภาพอันยากจนได้ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถให้การสนับสนุนสมาชิกองค์กรเพื่อคนพิการโดยการเปิดช่องทางให้มีการเข้าถึงกิจกรรมของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนทั้งปวงทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละคน

ส่งเสริมองค์กรเพื่อคนพิการให้สนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเป็นกลยุทธ์หนึ่ง

องค์กรเพื่อคนพิการสามารถสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนได้ดังนี้

- สนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในระดับชาติและระดับนานาชาติให้เป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาแบบกระแสหลักและเพื่อให้คนพิการที่ได้รับประโยชน์จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษมีจำนวนมากยิ่งขึ้น
- รณรงค์เพื่อการบรรจุกลยุทธ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเข้าไว้ในนโยบายและโปรแกรมต่างๆ ของรัฐบาลและรณรงค์เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเท่าที่จำเป็น
- ขับเคลื่อนชุมชนโดยการยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับความพิการและความสำคัญของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้านของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน
- ส่งเสริมการก่อตั้งกลุ่มพึ่งพาตนเองสำหรับคนพิการในเขตชุมชนแออัดของเมืองและหมู่บ้านชนบท และช่วยเหลือในด้านการสร้างความสามารถให้กับกลุ่มเหล่านี้ กลุ่มพึ่งพาตนเองสามารถเป็นรากฐานที่สำคัญในการก่อตั้งองค์กรเพื่อคนพิการในระดับชุมชน
- จัดตั้งโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนโดยตรงโดยใช้เมทริกซ์การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน

สนับสนุนการก่อตั้งองค์กรเพื่อคนพิการที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลาง

องค์กรเพื่อคนพิการในหลายประเทศมักอยู่ในเมืองใหญ่และไม่มีสำนักงานเพียงพอในระดับชุมชนรากหญ้า แต่ก็ยังมีอยู่บ้างเช่นกัน ที่มีองค์กรอยู่ในชนบท เช่น บังคลาเทศ เอลซาวาดอ แอฟริกาใต้และอุกันดา ความแข็งแกร่งของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเหล่านี้อยู่ที่ความสามารถในการติดต่อกับคนพิการในระดับรากหญ้าได้โดยตรง ดังนั้น โปรแกรมจึงสามารถเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนคนพิการซึ่งสนใจเรื่องการก่อตั้งองค์กรเพื่อคนพิการอยู่แล้ว คนพิการเองควรจะเป็นผู้นำการพัฒนาองค์กรเพื่อคนพิการ ซึ่งเจ้าหน้าที่โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนสามารถมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนความพยายามดังกล่าว ดังนี้

- พิจารณาหาคนพิการซึ่งสนใจการก่อตั้งองค์กรของตนเองและดูแลให้มีเด็กและผู้หญิงที่พิการเข้าไปเป็นตัวแทนในองค์กร หรืออาจจะเป็นกลุ่มคนที่มีความทุพพลภาพทุกรูปแบบ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีความทุพพลภาพรุนแรงหรือซ้ำซ้อน) และผู้คนจากกลุ่มที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่างๆ กัน
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการก่อตั้งองค์กรเพื่อคนพิการ ทั้งนี้ จำเป็นที่จะต้องแยกแยะให้ชัดเจนระหว่างบทบาทและความรับผิดชอบของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนและบทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการ โดยต้องเน้นย้ำด้วยว่าทั้งสองหน่วยงานสามารถที่จะจะทำงานร่วมกันได้อย่างไร
- ทำงานร่วมมือกันกับองค์กรเพื่อคนพิการในระดับชาติหรือระดับภูมิภาคเพื่อจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถให้กับสมาชิกองค์กรเพื่อคนพิการในท้องถิ่นที่มีศักยภาพ

- ช่วยให้เขาเหล่านั้นสามารถพัฒนาโครงสร้าง พันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานขององค์กร ดำเนินการจดทะเบียนกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น เปิดบัญชีธนาคาร และดำเนินการใดๆ ที่จำเป็นทางกฎหมาย
- ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรเพื่อคนพิการที่ตั้งขึ้นแล้วอย่างต่อเนื่อง เช่น เชิญสมาชิกในท้องถิ่นให้มาร่วมในการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเพื่อให้พวกเขาเห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (เช่น ผู้นำในท้องถิ่น) มีมุมมองอย่างไรต่อปัญหาเรื่องความพิการ

เอกสารอ้างอิง

1. *Empowerment and poverty reduction: a sourcebook*. Washington, DC, World Bank, 2002 (<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTPOVERTY/EXTEMPOWERMENT/0,,contentMDK:20260036~menuPK:543261~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:486411,00.html>, accessed 10 June 2010).
2. Karl M. *Women and empowerment: participation and decision making*. London/New Jersey, Zed Books Ltd, 1995.
3. *Guidelines for the social and economic rehabilitation of people affected by leprosy*. London, International Federation of Anti-Leprosy Associations (ILEP), 1999 (www.ilep.org.uk/fileadmin/uploads/Documents/Technical_Guides/sereng.pdf, accessed 10 June 2010).
4. *Giving voice to the voiceless: A communicating for advocacy learning publication*. London, Healthlink, 2007 (www.healthlink.org.uk/PDFs/cfalearningpublication.pdf, accessed 10 June 2010).
5. *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. New York, United Nations, 2006 (www.un.org/disabilities/, accessed 30 March 2010).
6. *Disabled youth plead for inclusion at UN meeting on disability rights treaty*. London, Child Rights Information Network, 2006 (www.crin.org/resources/infodetail.asp?ID=6973&flag='news', accessed 10 June 2010).
7. *Children's statement at the 7th meeting*. London, Child Rights Information Network, 2006 (www.crin.org/resources/infodetail.asp?ID=6970&flag='news', accessed 10 June 2010).
8. *With participation of disabled youth, UN treaty on the rights of the disabled signed*. New York, United Nations Children's Fund (UNICEF), 2007 (www.unicef.org/infobycountry/usa_39285.html, accessed 10 June 2010).
9. *Be in the know: Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. New York, United Nations Children's Fund (UNICEF) (undated) (www.unicef.org/voy/explore/rights/explore_3742.html, accessed 10 June 2010).
10. *Let's communicate: a handbook for people working with children with communication difficulties*. Geneva, World Health Organization, 1997 (www.who.int/disabilities/publications/care/en/index.html, accessed 10 June 2010).
11. *Training manual for community-based initiatives: a practical tool for trainers and trainees*. Cairo, WHO Regional Office for the Eastern Mediterranean, 2006 (www.emro.who.int/cbi/pdf/cbi_training_manual.pdf, accessed 10 June 2010).

12. Helander E. *Prejudice and dignity: an introduction to community-based rehabilitation*. New York, United Nations Development Programme, 1993 (www.einarhelander.com/PD-overview.pdf, accessed 10 June 2010).
13. *A community-based approach in UNHCR operations*. Geneva, Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, 2008 (www.unhcr.org/47ed0e212.html, accessed 10 June 2010).
14. *Finnish grant awarded to IFES' disability project*. Washington, DC, International Foundation for Electoral Systems, 2009 (www.electionaccess.org/publications/news/02_01_04_Finland_Release.htm, accessed 10 June 2010).
15. Thomas M, Thomas MJ. *Manual for CBR planners*. Bangalore, Asia Pacific Disability Rehabilitation Journal Group Publication, 2003 (www.aifo.it/english/resources/online/apdrj/Manual%20for%20cbr_planners.pdf, accessed 10 June 2010).
16. Das M. *Karnataka human development report 2005: investing in human development*. Bangalore, Government of Karnataka, 2006 (<http://planning.kar.nic.in/khdr2005/English/Main%20Report/Prelims.pdf>, accessed 10 June 2010).
17. *Starting a self-help group*. Toronto, Self Help Resource Centre, 2009 (www.selfhelp.on.ca/start.html, accessed 10 June 2010).
18. *World Programme of Action concerning Disabled Persons, 1982* (www.un.org/disabilities/default.asp?id=23, accessed 10 June 2010).
19. Enns H. *The role of organizations of disabled people: a disabled peoples' international discussion paper*. Stockholm, Independent Living Institute (undated) (www.independentliving.org/docs5/RoleofOrgDisPeople.html, accessed 10 June 2010).
20. Cornielje H. The role and position of disabled people's organizations in community based rehabilitation: balancing between dividing lines. *Asia Pacific Rehabilitation Journal*, 2009, 20(1):3–14 (www.aifo.it/english/resources/online/apdrj/apdrj0109/dpo_cbr_cornielje.pdf, accessed 10 June 2010).
21. *International consultation to review community-based rehabilitation*. Geneva, World Health Organization, 2003 (www.aifo.it/english/resources/online/books/cbr/reviewofcbr/Report.Helsinki.CBR.May.pdf, accessed 10 June 2010).

เอกสารแนะนำให้อ่านเพิ่มเติม

- Carter I. *Mobilising the community and building the capacity of local groups. A Pillars Guide*. London, Tearfund, 2001 (available at: <http://tilz.tearfund.org/Publications/PILLARS/>, accessed 10 June 2010).
- Charlton J. *Nothing about us without us: disability, oppression and empowerment*. Berkeley, CA, University of California Press, 1998.
- Community mobilization and capacity building: key facets*. Washington, DC, World Bank, 2009 (<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTSOCIALDEVELOPMENT/EXTCDD/0,,contentMDK:20384443~menuPK:608222~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:430161~isCURL:Y~isCURL:Y,00.html>, accessed 10 June 2010).

Hartley S. *CBR: a participatory strategy in Africa*. London, University College London Centre for International Child Health, 2001 (www.asksource.info/cbr-book/cbr.pdf, accessed 10 June 2010).

Lynton RP, Pareek U. *Training for development*. New Delhi, Vistar Publications, 1990.

กำหนดการ
“การแนะนำ CBR Guidelines ขององค์การอนามัยโลก”
ฉบับภาษาไทย
ในวันจันทร์ ที่ 3 มิถุนายน 2556
ณ ห้องกมลทิพย์ 1 โรงแรมเดอะสุโกศล ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ

เวลา 08.00 – 09.00 น.	◆ ลงทะเบียนรับเอกสาร
เวลา 09.00 – 09.30 น.	◆ พิธีเปิด
โดย ผู้แทนองค์การอนามัยโลก
เวลา 09.30 – 10.00 น.	◆ ความเป็นมาและการผลักดันแนวทาง CBR Guidelines ของประเทศที่ประสบความสำเร็จ
โดย • Ms.Karen Heinicke – Motsch : ผู้อำนวยการองค์การ CBM ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงตอนกลาง
เวลา 10.00 – 10.15 น.	◆ พักรับประทานอาหารว่าง
เวลา 10.15 – 10.35 น.	◆ การบรรยาย “ประสบการณ์การดำเนินงานตามแนวทาง CBR Guidelines ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”
โดย • นางมยุรี ผิวสุวรรณ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ประธานเครือข่ายคณะทำงาน CBR ประเทศไทย
เวลา 10.35 – 10.50 น.	◆ การบรรยาย “ประสบการณ์การดำเนินงานตามแนวทาง CBR Guidelines ของกระทรวงสาธารณสุข”
โดย • แพทย์หญิงดารณี สุวพันธ์
ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
เวลา 10.50 – 11.10 น.	◆ การบรรยาย “แนวทาง CBR กับความเชื่อมโยง UNCRPD ในมุมมองของคนพิการ”
โดย • นายมณฑิร บุญตัน
สมาชิกวุฒิสภา
คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติ
เวลา 11.10 – 11.30 น.	◆ การบรรยาย “บทบาทและหน้าที่ในภารกิจงานด้านคนพิการ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น”
โดย • นายราม จินตมาศ
หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน
สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการมีส่วนร่วม
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เวลา 11.30 – 12.00 น.	◆ มุมมองการบูรณาการ CBR Guidelines ในพื้นที่ยากลำบาก
โดย • นางสาวศุภีรา ชนเห็นชอบ
นักวิจัยสถานการณ์ทุพพลภาพในประเทศไทย
เวลา 12.00 - 12.30 น.	◆ ข้อเสนอแนะ / แลกเปลี่ยน

เมตริกซ์การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยชุมชน

องค์การอนามัยโลก

World Health Organization

Avenue Appia 20

1211 Geneva 27

Switzerland

โทรศัพท์: + 41 22 791 21 11

โทรสาร: + 41 22 791 31 11